

Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja u Zavodu za hitnu medicinu Varaždinske županije

Črepinko, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:390503>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-04**

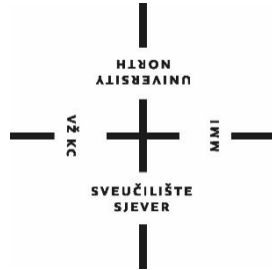

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

DIPLOMSKI RAD br. 199/PE/2018

**ANALIZA SIGURNOSTI I USPJEŠNOSTI
POSLOVANJA U ZAVODU ZA HITNU
MEDICINU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE**

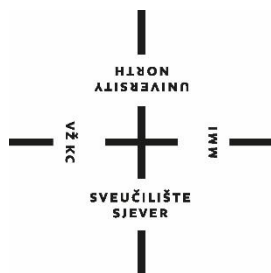
Petra Črepinko

0323/336D

Varaždin, ožujak 2018.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

Studij poslovne ekonomije

DIPLOMSKI RAD br. 199/PE/2018

**ANALIZA SIGURNOSTI I USPJEŠNOSTI
POSLOVANJA U ZAVODU ZA HITNU
MEDICINU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE**

Student:

Petra Črepinko, 0323/336D

Mentor:

prof. dr. sc. Alfio Barbieri

Varaždin, ožujak 2018.

Prijava diplomskog rada

studenta IV. semestra diplomskog studija
Poslovna ekonomija

IME I PREZIME STUDENTA	Petra Črepinko	MATIČNI BROJ	0323/336D
NASLOV RADA	Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja u Zavodu za hitnu medicinu Varaždinske županije		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Analysis of security and business performance at the Department of Emergency medicine of Varaždinska County		
KOLEGIJ	Računovodstvo za potrebe upravljanja		
MENTOR	prof.dr.sc. Alfio Barbieri		
ČLANOVI POVIJERENSTVA	1. izv. prof. dr. sc. Ante Rončević, predsjednik 2. doc. dr. sc. Damira Đukec, član 3. prof. dr. sc. Alfio Barbieri, mentor 4. izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet, zamjenski član		

VŽKC

MMI

Zadatak diplomskog rada

BROJ 199/PE/2018

OPIS

U ovom radu bit će prikazana analiza financijskih izvještaja u Zavodu za hitnu medicinu Varaždinske županije. Zavod je osnovan i djeluje kao zdravstvena ustanova i proračunski je korisnik te je kao takav zanimljiv za analiziranje. Problem istraživanja predstavlja obuhvat financijskog izvještavanja proračunskih korisnika kao važan izvor informacija za analiziranje. Cilj ovog rada je kroz pet vremenskih razdoblja definirati i usporediti rezultate poslovanja pomoću financijskih izvještaja. Financijski aspekt poslovanja ocijeniti će se upotrebom horizontalne i vertikalne analize te pomoću određenih financijskih pokazatelja.

U VARAŽDINU, DANA

09.03.2018.

DIR 01 PE

SAŽETAK

U Republici Hrvatskoj nije propisano niti jednim Zakonom mjerenje sigurnosti i uspješnosti poslovanja zdravstvenih ustanova, stoga rezultati ovog istraživanja ukazuju na potrebu primjene financijske analize kod neprofitnih organizacija koje nisu osnovane radi profita nego zbog koristi društva odnosno poboljšanja ljudskih života. Problem istraživanja predstavlja obuhvat financijskog izvještavanja proračunskih korisnika kao važan izvor informacija za analiziranje. Financijsko izvještavanje proračunskih korisnika uređuje Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zakon o proračunu, Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, Zakon o fiskalnoj odgovornosti te Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Zakoni i Pravilnici reguliraju financijsko izvještavanje, oblik i sadržaj izvještaja koje predaju proračunski korisnici. Cilj ovog istraživanja je analiziranje financijskih izvještaja Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije kroz pet uzastopnih izvještajnih razdoblja. Zavod je osnovan i djeluje kao zdravstvena ustanova i proračunski je korisnik te je kao takav zanimljiv za analiziranje. Kroz upotrebu horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja prikazuje se kretanje pojedinih stavki iz Bilance i iz Izvještaja o prihodima, rashodima, primicima i izdacima, usporedba i objašnjenja dobivenih rezultata, te financijski pokazatelji poslovanja. Nakon provedenih izračuna izvedeni su zaključci.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, proračunsko računovodstvo, proračunski korisnik, zdravstvena ustanova

Key words: analysis of financial statements, budget accounting, budget user, health institution

SUMMARY

The Republic of Croatia has not declared any measure of the safety and efficiency of healthcare institutions, therefore the results of this study indicate the need to apply financial analysis to non-profit organizations that are not based on profit but on the benefits of society or the improvement of human life. The research problem is the coverage of financial reporting by budget users as an important source of information for analysis. Financial Reporting of Budget Users is governed by the Rulebook on Financial Reporting in Budget Accounting, the Budget Law, the Book of Rules on Budgetary Accounting and the Accounting Plan, the Law on Fiscal Accountability and the Law on Public Internal Financial Control System. The Laws and Regulations regulate the financial reporting, form and content of the reports submitted by the budget users. The aim of this research is to analyze financial reports of the Varaždin County Emergency Medicine Department through five consecutive reporting periods. The institute is established and operates as a health institution and is a budget user and it is interesting to analyze. By using horizontal and vertical analysis of financial statements, the movements of certain items in the Balance Sheet and the Income Statement, expenses, receipts and expenditures, comparison and explanation of the obtained results, and financial performance indicators are presented. After the calculations were carried out, conclusions were drawn.

Key words: analysis of financial statements, budget accounting, budget user, health institution

Sadržaj:

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Metode rada	2
1.3. Struktura rada.....	3
2. REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVA PRORAČUNSKOG SEKTORA	4
2.1. Zakonodavni okvir proračunskog računovodstva	5
2.2. Značajke proračunskog računovodstva	6
2.3. Sadržaj računskog plana po razredima	9
3. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU	12
3.1. Obilježja i ciljevi sastavljanja financijskih izvještaja	16
3.2. Osnovni elementi temeljnih financijskih izvještaja	17
3.3. Tehnike analize financijskih izvještaja.....	21
4. PRIMJENA INSTRUMENTATA I POSTUPAKA ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA U ZAVODU ZA HITNU MEDICINU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE.....	24
4.1. Osnovne informacije o Zavodu	24
4.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja	30
4.2.1. Vertikalna analiza bilance	30
4.2.2. Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	32
4.3. Horizontalna analiza financijskih izvještaja	35
4.3.1. Horizontalna analiza bilance.....	35
4.3.2. Horizontalna analiza Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima ..	40
4.4. Analiza putem pokazatelja	44
4.4.1 Analiza pokazatelja sigurnosti poslovanja poduzeća.....	44
4.4.2. Analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja poduzeća	48
5. ZAKLJUČAK.....	52
POPIS LITERATURE.....	53
POPIS TABLICA.....	56
POPIS SLIKA.....	57

1. UVOD

Proračunsko računovodstvo je širok pojam stoga se u ovom radu nastoje objasniti sve relevantne značajke istog. Proračunski korisnici prvenstveno ostvaruju javne prihode i iz njih financiraju javne izdatke od općeg i posebnog interesa za stanovnike Republike Hrvatske, na razini države odnosno lokalnih i regionalnih jedinica. Oni nisu ustrojani radi obavljanja gospodarske djelatnosti, ali mogu sudjelovati na tržištu s obavljanjem određenih isporuka dobara i usluga. U ovom radu istražuje se kako se provodi analiza financijskih izvještaja proračunskih korisnika koja daje odgovore na pitanja u vezi provjere trenutne financijske situacije na temelju prošlih razdoblja te planiranje budućeg poslovanja.

1.1. Predmet i cilj rada

Rad objašnjava osnovne koncepte računovodstva proračunskih korisnika, a teorijski dio potkrijepljen je praktičnim dijelom na primjeru proračunskog korisnika Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije koji je osnovan kao zdravstvena ustanova od strane Varaždinske županije. Cilj ovog rada je ocijeniti uspješnost i sigurnost poslovanja Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije kao proračunskog korisnika pomoću financijskih pokazatelja te objasniti obilježja financijskog izvještavanja i financijske analize proračunskih korisnika, kao i Zakone koji se odnose na poslovanje takvih ustanova. Analiza obuhvaća pet godina poslovanja (2013.-u, 2014.-u, 2015.-u, 2016.-u i 2017.-u godinu), te izračun i analizu financijskih pokazatelja koji daju sliku o financijskom stanju promatranog Zavoda i pomažu kod poslovnih odluka za buduće upravljanje Zavodom. Također se očekuje da će provedena analiza ukazati na specifičnosti u strukturi i sadržaju financijskih izvještaja proračunskih korisnika u odnosu na financijske izvještaje poduzetnika.

1.2. Metode rada

Podaci korišteni za izradu ovog diplomskog rada su iz sekundarnih izvora. To su knjige i stručni članci koji se odnose na temu rada te razne publikacije objavljene na internetu i godišnji financijski izvještaji. Kako bi se došlo do spoznaje novih činjenica koristi se induktivna metoda, komparativna metoda, metodom deskripcije se opisuju činjenice i procesi, te odgovara na pitanja kako i zašto, metoda dedukcije predviđa buduće događaje, a do ciljeva rada dolazi se i matematičkim metodama. Najvažnija metoda je metoda analize, a to je „postupak znanstvenog istraživanja i objašnjenja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih misaonih tvorevina (pojmovi, sudova i zaključaka) na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente i izučavanje svakog dijela (i elementa) za sebe i u odnosu na druge dijelove, odnosno cjeline.“ (Zelenika 2000, str. 327)

U ovome istraživanju koristit će se prvenstveno analiza financijskih izvještaja, koja se, prema klasifikaciji Zelenike (2000, str. 328-329) može svrstati u podskupinu kvantitativne te mikroekonomske analize, budući da uključuje izračunavanje brojčanih pokazatelja u pojedinačnom gospodarskom subjektu.

Metoda sinteze, s kojom je metoda analize usko povezana, je „postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem spajanja, sastavljanja jednostavnih misaonih tvorevina u složene i složenijih u još složenije, povezujući izdvojene elemente, pojave, procese i odnose u jedinstvenu cjelinu u kojoj su njezini dijelovi uzajamno povezani.“ (Zelenika 2000, str. 329-330)

Induktivnom metodom se „na temelju pojedinačnih činjenica i saznanja, dolazi do uopćavanja i formiranja zakonitosti, odnosno spoznaje novih činjenica i novih zakonitosti.“ (Zelenika 2000, str. 323)

Metoda studija slučaja je „postupak kojim se izučava neki pojedinačni slučaj iz određenog znanstvenog područja“ (Zelenika 2000, str. 366). U ovome istraživanju izučavat će se uspješnost poslovanja zdravstvene ustanove.

1.3. Struktura rada

Ovaj rad se sastoji od 5 dijelova, uključujući uvodni i zaključni dio. U prvom dijelu definira se problem istraživanja, ciljevi rada, te se prikazuju metode korištene u radu i struktura rada. U drugom dijelu se navodi zakonodavni okvir proračunskog računovodstva, objašnjavaju se osnovna obilježja proračunskog računovodstva, primjena međunarodnih računovodstvenih standarda i sadržaj računskog plana po razredima. Treći dio govori o temeljnim financijskim izvještajima proračunskih korisnika kao podlozi za analizu, obilježjima i ciljevima financijskih izvještaja te o samim temeljnim financijskim izvještajima. Četvrti dio je praktični dio u kojem se kroz neke financijske pokazatelje ocjenjuje poslovanje na primjeru Zavoda za hitnu medicinu Varaždinske županije. Provedena je vertikalna i horizontalna analiza izvještaja, obrazloženi postupci provedbe istraživanja, izvedeni zaključci dobiveni provedbom istraživanja, te analizirana kvaliteta rada Zavoda. U petom, zadnjem dijelu, dan je kratak osvrt na teorijski i praktični dio cijelog rada, prikazan je popis literature tablica i slika.

2. REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVA PRORAČUNSKOG SEKTORA

Zakon o proračunu se primjenjuje na državni proračun, proračune jedinica lokalne i regionalne samouprave, proračunske korisnike državnog proračuna i proračunske korisnike proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave. „Državni proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu, u skladu sa zakonom.“ (Ministarstvo financija: <http://www.mfin.hr/hr/proracun>, pristupljeno 24.01.2018.)

U Hrvatskoj trenutno postoji ukupno 555 jedinica lokalne samouprave, odnosno 427 općina, 127 gradova te 20 županija (Ministarstvo uprave, n.d.), i svi oni predstavljaju proračunske korisnike. Grad Zagreb, kao glavni grad Republike Hrvatske, ima poseban status grada i županije, te je u Republici Hrvatskoj sveukupno 576 jedinica lokalne i područne samouprave. Proračunski korisnici obvezni su sastavljati financijske izvještaje, a financijsko izvještavanje proračunskih korisnika regulirano je nacionalnim zakonskim i podzakonskim aktima koji tretiraju navedenu problematiku.

Državni proračun donosi Hrvatski sabor, u skladu sa Zakonom, a prethode mu Vladine Smjernice ekonomske i fiskalne politike. Donosi se za jednu godinu i vrijedi samo za tu godinu. Tri su glavne funkcije proračuna prema Zakonu o proračunu (Narodne novine br. 87/08, 136/12, 15/15):

- prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini,
- služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje,
- služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

Prema Zakonu o proračunu, on se donosi u skladu sa načelima:

- Načelo jedinstva i točnosti proračuna-prihodi i primici, te rashodi i izdaci iskazuju se prema bruto načelu,
- Načelo jedne godine – proračun vrijedi za jednu godinu, odnosno za razdoblje od 01.01. do 31.12.,

- Načelo uravnoteženosti – prihodi i primitci moraju pokrivati rashode i izdatke,
- Načelo obračunske jedinice – prihodi, primici, rashodi i izdaci, te cjelokupno financijsko izvještavanje mora biti iskazano u kunama,
- Načelo univerzalnosti – prihodi i primici služe za pokrivanje rashoda i izdataka,
- Načelo specifikacije – prihodi i primici su raspoređeni po ekonomskoj klasifikaciji i iskazani prema izvorima, dok su rashodi i izdaci raspoređeni prema proračunskim klasifikacijama,
- Načelo dobrog financijskog upravljanja – proračunska sredstva se moraju koristiti u skladu sa načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti,
- Načelo transparentnosti – proračun, projekcije, dopune i odluke o privremenom financiranju se objavljuju u „Narodnim novinama“.

2.1. Zakonodavni okvir proračunskog računovodstva

Zakon o proračunu također daje definiciju proračunskog računovodstva: „Proračunsko računovodstvo je računovodstveni sustav koji se odnosi na knjigovodstveno praćenje, analiziranjem i izvještavanjem o poslovnim događajima proračuna, te proračunskih i izvanproračunskih korisnika.“ (Zakon o proračunu, NN 15/15, čl. 3. stavak 51)

Do danas je Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu doživio mnogo izmjena i dopuna. Od 01. siječnja 2015. godine knjigovodstvene evidencije proračuna i proračunskih korisnika vode se prema novom Računskom planu i novom Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN 124/14., 115/15., 87/16.). Izmijenjen je i Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 3/15., 93/15., 135/15.) zbog potrebe za skraćivanjem rokova predaje financijskih izvještaja.

Sustav proračunskog računovodstva uređen je:

- Zakonom o proračunu (Nar. nov. br. 87/08.; 136/12; 15/15.),
- Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (Nar. nov. br. 124/14.; 115/15),
- Računski plan proračuna,
- Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Nar. nov. br. 3/15.; 135/15.),
- Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (Nar.nov.br. 24/2013),
- Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Nar. nov. br. 128/2009.; 142/14.),
- Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Nar. nov. br. 73/14.),
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine br. 26/2010).

Odredbe navedenih propisa odnose se na sve pravne subjekte unutar opće države, a to su državni proračun i njegovi korisnici, izvanproračunski fondovi, proračuni jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave i njihovi proračunski korisnici, te zdravstvene ustanove u sklopu javnog sektora.

2.2. Značajke proračunskog računovodstva

Proračunsko računovodstvo prati iznose koji su odobreni i koji se troše, te prati obveze i raspoložive resurse. Od proračunskog računovodstva se zahtjeva zadovoljenje potreba korisnika za informacijama o prihodima, rashodima i financiranju. Temelji se na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima: točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja. (Narodne novine (u daljnjem tekstu NN) 2014., broj 124, čl.3.) Proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave su institucije kojima je izvor prihoda proračun jedinice lokalne i područne samouprave u iznosu 50 ili više posto, registrirani su u registru korisnika proračuna i osnivač im je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. (NN 128/09 i 143/14, čl.4, st.2.)

Prihodi i rashodi iskazuju se uz primjenu modificiranoga računovodstvenog načela nastanka događaja. Prihod je povećanje ekonomskih koristi tijekom izvještajnog razdoblja u obliku priljeva novca i novčanih ekvivalenata. Prihodi se temeljno klasificiraju na prihode poslovanja i prihode od prodaje nefinancijske imovine. Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza. Rashodi se temeljno klasificiraju na rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine.

„Modificirano računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se:

- ne iskazuje rashod amortizacije nefinancijske dugotrajne imovine,
- ne iskazuju prihodi i rashodi uslijed promjena vrijednosti nefinancijske imovine,
- prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti,
- rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju,
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visini njene nabavne vrijednosti. Iznimno, u djelatnosti zdravstva te u obavljanju vlastite trgovačke i proizvođačke djelatnosti rashodi za kratkotrajnu nefinancijsku imovinu iskazuju se u trenutku stvarnog utroška odnosno prodaje,
- za donacije nefinancijske imovine iskazuju se prihodi i rashodi." (Milić i Nikić, 2015:8,9)

Proračunskim računovodstvom uređuju se poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i obrada podataka, sadržaj računskog plana, priznavanje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka, procjenjivanje bilančnih pozicija, revalorizacija, financijsko izvještavanje i druga područja u svezi s proračunskim računovodstvom. (NN 87/08, 136/12 i 15/15, Zakon o proračunu, čl.97).

„Unos podataka u poslovne knjige temelji se na knjigovodstvenim ispravama koje moraju biti vjerodostojne, istinite, uredne i prethodno kontrolirane. Prije knjiženja knjigovodstvena isprava se mora potpisati od strane zakonskog predstavnika ili osobe koju on ovlasti." (Ban, 2008:7) „Obvezne poslovne knjige su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. U dnevnik se unose poslovne promjene po redu nastanka (po datumima). Glavna knjiga je evidencija poslovnih promjena i transakcija nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, prihodima i rashodima (po kontima). Pomoćne knjige su analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja." (Skupina autora, 2009:46)

Proračunska godina i kalendarska godina su jednake. Poslovne knjige otvaraju se na početku proračunske godine ili sa danom osnivanja proračunskog subjekta. Početna stanja na računima glavne knjige početkom proračunske godine moraju biti jednaka zaključnim stanjima računa na kraju prethodne proračunske godine (NN 124/14., 115/15., 87/16., čl. 8.). Poslovne knjige zaključuju se na kraju proračunske godine. Prema odredbama članka 14. Zakona o računovodstvu (NN 78/15., 134/15., 120/16.) dnevnik i glavna knjiga čuvaju se najmanje jedanaest godina, a pomoćne knjige čuvaju se najmanje sedam godina. Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana proračunske godine na koju se odnose.

Proračunsko računovodstvo vodi se prema načelu dvojnog knjigovodstva, a primjenjuju ga proračunski korisnici. Proračunski korisnici jedinica lokalne i regionalne samouprave su:

- korisnici čiji je osnivač jedinica lokalne i regionalne samouprave,
- korisnici kojima je izvor prihoda proračun jedinica lokalne i regionalne samouprave u iznosu od 50% ili više,
- korisnici koji su navedeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika, NN 128/09).

Odnosno, proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici jedinica lokalne i regionalne samouprave su:

- državna tijela,
- ustanove,
- vijeća manjinske samouprave,
- proračunski fondovi,
- mjesna samouprava.

2.3. Sadržaj računskog plana po razredima

Računski plan je podloga i analitički okvir za praćenje svih faza proračunskog ciklusa. „Računski plan proračunskog računovodstva se razlikuje od računskog plana poduzetnika i odražava upravo različite potrebe i ciljeve poslovanja subjekata." (Skupina autora, 2011:17) Dijeli se u 10 razreda prikazanih u tablici 1.

Tablica 1: Razredi u proračunskom računovodstvu

RAZREDI USPJEŠNOSTI			
3	RASHODI POSLOVANJA	6	PRIHODI POSLOVANJA
4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCJSKE IMOVINE	7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE
RAZREDI FINANCIRANJA			
5	IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATU ZAJMOVA	8	PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA
RAZREDI STANJA			
0	NEFINANCIJSKA IMOVINA	2	OBVEZE
1	FINANCIJSKA IMOVINA	9	VLASTITI IZVORI
IZVANBILANČNE SKUPINE			
99	AKTIVA	99	PASIVA

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Razredi 0, 1, 2 i 9 jesu razredi u kojima se prate promjene i stanja imovine, obveza i vlastitih izvora. Pregled stanja imovine i obveza temelj je za izračunavanje pokazatelja održivosti aktivnosti proračuna i proračunskih korisnika, a to su:

- financijska neto vrijednost (razlika između financijske imovine i obveza)
- neto vrijednost (razlika između ukupne imovine i obveza).

Razredi 3, 4, 5, 6, 7, 8 jesu razredi u kojima se prema propisanoj ekonomskoj klasifikaciji prate tekuće, kapitalne i financijske aktivnosti. Razredi od 3 do 8 jesu također razredi čiji se računi koriste u procesu izrade financijskih planova i proračuna, ali i u procesu izvršavanja istih (NN 124/14., 115/15., 87/16., članak 22.).

Razred 0 je nefinancijska imovina koja obuhvaća neproizvedenu dugotrajnu imovinu, proizvedenu dugotrajnu imovinu, plemenite metale i ostale pohranjene vrijednosti, sitni inventar, dugotrajnu nefinancijsku imovinu u pripremi i proizvedenu kratkotrajnu imovinu.

Razred 1 je financijska imovina koja se sastoji od novca u banci i blagajni, depozita, potraživanja za dane zajmove, vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, potraživanja za prihode poslovanja, potraživanja od prodaje nefinancijske imovine i rashoda budućih razdoblja i nedospjele naplate prihoda.

Razred 2 su obveze koje se sastoje od obveza za rashode poslovanja, obveze za nabavu nefinancijske imovine, obveze za vrijednosne papire, obveze za kredite i zajmove i odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja.

Razred 3 su rashodi poslovanja i to rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, subvencije, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i ostali rashodi.

Razred 4 su rashodi za nabavu nefinancijske imovine koji nastaju u postupku stjecanje nefinancijske imovine te se priznaju u trenutku nabave.

Razred 5 su izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova i tu spadaju izdaci za dane zajmove, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici i sl.

Razred 6 su prihodi poslovanja koji obuhvaćaju transakcije koje utječu na povećanje neto vrijednosti i sadrže prihode od poreza, doprinose, pomoć iz inozemstva i subjekata unutar općeg proračuna, prihode od imovine, od upravnih i administrativnih pristojbi, prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, prihode iz proračuna i kazne, upravne mjere i ostale prihode.

Razred 7 su prihodi od prodaje nefinancijske imovine.

Razred 8 su primici od financijske imovine i zaduživanja i tu spadaju primici od izdanih vrijednosnih papira, primljene otplate glavnice, primici od prodaje dionica i sl.

Razred 9 su vlastiti izvori i utvrđivanje rezultata. Vlastiti izvori sadrže vlastite izvore i ispravak vlastitih izvora, rezultat poslovanja, obračunate prihode poslovanja, obračunate prihode od prodaje nefinancijske imovine, rezerviranja i izvanbilančne zapise.

3. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU

Vrste financijskih izvještaja, njihov sadržaj i struktura propisani su Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 03/15) i na njemu će se temeljiti cijelo poglavlje s pripadajućim jedinicama. Sve jedinice javnog sektora koje temeljne financijske izvještaje pripremaju i prezentiranju na obračunskoj osnovi dužne su voditi se Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (u daljnjem tekstu MRSJS), osim ukoliko se ne radi o profitno orijentiranim državnim subjektima, koji su obvezni primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI). MRSJS se odnose na subjekte javnog sektora, a među njima se nalaze i županijske, odnosno lokalne vlasti. Drugim riječima, obveznici primjene MRSJS-a su i proračuni jedinica lokalne samouprave, kao i njihovi proračunski korisnici za koje je ovo istraživanje vezano. MRSJS broj 1 kojemu je cilj propisati način na koji bi financijski izvještaji trebali biti prezentirani kako bi se osigurala usporedivost financijskih izvještaja za prethodna razdoblja i s financijskim izvještajima drugih poslovnih jedinica postavlja opća načela za prezentiranje financijskih izvještaja, upute za njihovu strukturu i minimalne zahtjeve za sadržaj koji su objašnjeni nastavku.

„Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor broj 1 posebno ističu specifične namjene kojima se moraju udovoljiti financijski izvještaji jedinica javnog sektora:

- Pribavljanje informacije o izvorima, alokaciji i upotrebi financijskih resursa;
- Pribavljanje informacija o tome kako jedinica financira svoje aktivnosti i udovoljava novčanim zahtjevima;
- Pribavljanje informacija korisnih u procjeni sposobnosti jedinice za financiranje njenih aktivnosti i udovoljavanje njenim obvezama;
- Pribavljanje informacija o financijskim uvjetima i promjenama u njima;

- Pribavljanje zbirnih informacija korisnih u procjeni mogućnosti (izvršenja) jedinice u području troškova usluga, efikasnosti i izvršenja." (Skupina autora, 2015:1)

Zadaća financijskih izvještaja je usporedba aktualnih rezultata s usvojenim proračunom, procjena rezultata poslovnih operacija, praćenje usklađenosti sa zakonima, pravilima i procedurama. Oni su sredstvo komunikacije s javnošću. Jedna od glavnih svrha, prema Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu je osiguranje kvalitetnih i istinitih informacija na temelju kojih se donose poslovne odluke. Jedna od glavnih svrha HSFI-a je razvijati u javnom interesu standarde koji zahtijevaju kvalitetne, usporedne i transparentne informacije u financijskim izvještajima. Da bi se taj cilj uspješno ispunio, a financijska izvješća bila korisna, pri njihovom sastavljanju potrebno je pridržavati se kvalitativnih obilježja koja su dodana kao prilog MRSJS-u 1. Taj dodatak sadrži kvalitativna obilježja kojima se detaljnije prezentiraju pojedine stavke koje su predmetom izvještavanja u strukturi financijskih izvještaja po segmentima. U dodatku MRSJS-u 1 su navedena i dodatno objašnjena sljedeća obilježja:

1. Razumljivost
2. Relevantnost
3. Pouzdanost
4. Usporedivost
5. Razboritost
6. Pravodobnost.

Razumljivost - informacije sadržane u financijskim izvještajima trebaju biti razumljive korisnicima pri čemu se podrazumijeva da korisnici već imaju prethodno znanje o ekonomskim i računovodstvenim pojmovima.

Relevantnost – se postiže da se informacije prezentiraju pravovremeno i da korisnik može procijeniti prošle, sadašnje ili buduće događaja, ali da bi također mogao ispraviti ili potvrditi procjene iz prošlosti.

Pouzdanost - informacija će biti pouzdana kad u njoj nema značajne pogreške i pristranosti i u koju se korisnici mogu pouzdati, te da vjerno

predočava ono što predstavlja. Dakle, pouzdana informacija mora vjerodostojno predočiti transakcije i druge događaje te je u svezi s tim informacije nužno prikazivati u skladu s ekonomskom stvarnošću.

Usporedivost – korisnici informacija iz financijskih izvještaja trebaju biti u mogućnosti dobivene informacije usporediti s financijskim izvještajima za više razdoblja kao i informacijama iz izvještaja drugih poduzetnika, organizacija i sl.

Razboritost – nalažu primjenu stupnja opreza u procjeni i prosudbi pogotovo u uvjetima neizvjesnosti, a to znači da imovina i prihodi ne smiju biti precijenjeni, a obveze i rashodi podcijenjeni. Nije dozvoljeno stvaranje skrivenih rezervi jer tada financijski izvještaji ne bi bili neutralni ili pouzdani.

Pravodobnost – je značajan činitelj kvalitete jer ako se odgodi prezentiranje informacija to može umanjiti njenu vrijednost i relevantnost, a to može značiti i nedovoljnu pouzdanost informacije kada se ona prezentira prije no što se stignu prikupiti svi elementi. Za donošenje poslovnih odluka važno je osigurati ravnotežu između pravodobnosti i pouzdanosti informacija. (Skupina autora, 2015:4)

Najznačajniji rezultat standardizacije financijskog izvještavanja su temeljni financijski izvještaji. Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 3/15., 93/15., 135/15.) propisuje se oblik i sadržaj financijskih izvještaja, razdoblja za koja se sastavljaju te obveza i rokovi njihova podnošenja.

Obvezni temeljni financijski izvještaji proračunskih korisnika jesu:

- Bilanca na Obrascu: BIL,
- Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS,
- Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO,
- Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski,
- Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE,
- Bilješke.

Tablica 2: Razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S

Izveštajna Razdoblja	Vrsta financijskog izvještaja	Rok za dostavu i predaja
1. siječnja do 31. ožujka	Izveštaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja
Od 1. siječnja do 30. lipnja	Izveštaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izveštaj o obvezama Bilješke	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja nadležnoj JLP(R)S, područnom uredu FINA-e
Od 1. siječnja do 30. rujna	Izveštaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja FINA-i
Od 1. siječnja do 31. prosinca	Bilanca Izveštaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izveštaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izveštaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji Izveštaj o obvezama Bilješke	U roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja Nadležnoj JLP(R)S, nadležnom ministarstvu, nadležnom područnom uredu Državnog ureda za reviziju, područnom uredu FINA-e

Izvor: Samostalna obrada autorice prema www.mfin.hr/hr/upute-za-sastavljanje-financijskih-izvjestaja-proracuna-i-proracunskih-korisnika-2017

„Financijske izvještaje mogu predati isključivo proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika i oni koji su nakon objave podataka iz Registra uz suglasnost Ministarstva financija dobili broj RKP.”(Jakir-Bajo, 2017:20). Podaci o proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna i proračunskim i izvanproračunskim korisnicima proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave upisuju se u Registar na temelju obrasca Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Registar sadrži podatke o proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna i

proračunskim i izvanproračunskim korisnicima proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a to su naziv korisnika, OIB, MB, adresa sjedišta, poštanski broj, mjesto, šifra djelatnosti, kontakt, web stranica i sl. Važno je da obveznici predaje godišnjih financijskih izvještaja poštuju utvrđene rokove predaje. Eurostat, kao ovlašteno tijelo za statistiku Europske unije, zatražilo je od Ministarstva financija da poduzme sve potrebne radnje kako bi obveznici poštovali rokove predaje financijskih izvještaja s obzirom na to da se ti izvještaji koriste za izradu službene statistike države.

Zakonom o proračunu predviđene su novčane kazne za korisnike koji ne dostave izvještaje, ali i ako kasne s predajom financijskih izvještaja.

3.1. Obilježja i ciljevi sastavljanja financijskih izvještaja

Ciljeve financijskih izvještaja može se definirati kao pružanje informacija o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama financijskog izvještavanja. Obično se ističe da računovodstvo nije samo sebi svrhom, odnosno računovodstvo mora osigurati korisnicima različite informacije koje su im potrebne za različite namjene i prema tome se može reći da je računovodstvo „poslovni jezik“ (language of business).

„Financijski izvještaji bi također trebali biti prezentirani korisnicima sa svrhom:

- ukazivanja jesu li stečeni i upotrijebljeni resursi u skladu s zakonskim i ugovornim zahtjevima, uključujući financijska ograničenja ustanovljena od strane nadležnih zakonskih autoriteta,
- ukazivanja jesu li stečeni i korišteni resursi u skladu s zakonski usvojenim proračunom.“ (Vašiček, Vašiček, 2016:164.)

3.2. Osnovni elementi temeljnih financijskih izvještaja

U nastavku će se opisati svaki od navedenih temeljnih financijskih izvještaja koje moraju sastavljati proračunski korisnici.

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji osigurava informaciju o financijskom položaju, tj. ona je iskaz stanja imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni datum, datum bilance. Sastavlja se na obrascu BIL u koji se upisuju sljedeći podaci:

- Stupac 1: broj računa iz računskog plana;
- Stupac 2: naziv računa;
- Stupac 3: AOP oznaka;
- Stupac 4: stanje 1. siječnja godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno na dan početka poslovanja u toku godine;
- Stupac 5: stanje 31. prosinca godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno na dan prestanka poslovanja;
- Stupac 6: indeks promjene stanja.

Svote se upisuju u kunama bez lipa, a ako nema upisanih svota upisuje se crtica, tj. 0. U bilanci s jedne strane prati se imovina (AOP 001), a s druge strane obveze i vlastite izvore (AOP 146). (Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN 03/15) Glavno obilježje Bilance je ravnoteža, tj. imovina mora biti jednaka s ukupnim obvezama i vlastitim izvorima. Ako se proračunskom korisniku dogodi da jednakosti nisu bile zadovoljene takvu situaciju je potrebno objasniti u Bilješkama.

Izvještaj o prihodima, rashodima, primicima i izdacima, odnosno Izvještaj o poslovanju prikazuje klasificirani sažetak i pojedinosti transakcija na prihodima, rashodima, neto stjecanju nefinancijske imovine i neto stjecanju financijske imovine i neto zaduživanja. On se sastavlja na Obrascu PR-RAS u koji se upisuju sljedeći podaci:

- Stupac 1: broj računa iz računskog plana;
- Stupac 2: naziv;

- Stupac 3: AOP oznaka;
- Stupac 4: ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine;
- Stupac 5: ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine;
- Stupac 6: indeks ostvarenja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni prihodi su zbroj prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine, a ukupni rashodi su zbroj ukupnih rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine. Ukupnim приходima i rashodima izračunava se podatak o ukupnom višku/manjku prihoda. Ostvareni rezultat iskazan u navedenom Izvještaju treba biti moguće povezati s rezultatom iskazanim u Bilanci. „Kod popunjavanja ovog Obrasca kod dijela vezanog uz rashode poslovanja ne smije se zaboraviti na odredbu članka 39. st.2. Pravilnika o računovodstvu koji propisuje da se rashodi koji nastaju kontinuirano i obračunavaju za kalendarska razdoblja tijekom proračunske godine (u pravilu mjesečno) uključuju u rashode razmjerno broju mjeseci u razdoblju za koji se izvještaji sastavljaju. To se ne odnosi na sve rashode, već isključivo na rashode za zaposlene, komunalne usluge, opskrbu energentima, telekomunikacijske usluge, najamnine i zakupnine, naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade i slične rashode koji se pojavljuju kontinuirano." (Nikić, 2016:4,5)

Izvještajem o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza se iskazuju svi utjecaji na neto vrijednost koji nisu rezultat transakcija, a klasificiraju se kao promjene u vrijednosti ili promjene u obujmu imovine i obveza. Ove promjene evidentiraju se na računima podskupine 915. Primjeri promjena u vrijednosti i obujmu imovine ili obveza su: otpis potraživanja, donacije, rashodovanje dugotrajne nefinancijske imovine čija je knjigovodstvena vrijednost različita od nule, viškovi i objektivni manjkovi sitnog inventara, promjene nastale zbog izvanrednih događaja, kao npr. poplave, požari, potresi i sl. Računi podskupine 915 nemaju stanja u konačnoj bilanci.

Izveštaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji sastavlja se na Obrascu RAS-funkcijski u koji se upisuju sljedeći podaci:

- Stupac 1: brojčana oznaka funkcijske klasifikacije;
- Stupac 2: naziv;
- Stupac 3: AOP oznaka;
- Stupac 4: ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine;
- Stupac 5: ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine.

Obrazac izvještaja o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji razlikuje se od izvještaja prihoda i rashoda, primitaka i izdataka u tome što nema posljednji, šesti stupac indeksa promjene. „Važno je naglasiti i da iznosi koji se upisuju u stupce 4 i 5 ovog obrasca moraju odgovarati ukupno iskazanim rashodima razreda 3 Rashodi poslovanja i razreda 4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u obrascu izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima." (Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN 03/15). Izvještaj sastavljaju jedinice lokalne i regionalne samouprave i razdjeli državnog proračuna. „Detalje u Izvještaju je teško prekontrolirati osim da ga se uspoređuju s izvještajima ostalih jedinica lokalne područne samouprave te se na temelju uočenim odstupanja u iskazu potrošnje može ispitati radi li se o pogrešci ili o stvarnom razlikovanju u financiranju pojedinih funkcija." (Skupina autora, 2011:398) „Funkcijski se klasificiraju rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine." (Vidović, 2015:77)

Izveštaj o obvezama daje kompletan pregled obveza na kraju izvještajnog razdoblja i pruža korisne informacije za donošenje što kvalitetnijih odluka. Obrazac OBVEZE sadrži sljedeće podatke:

- Stupac 1: broj računa iz računskog plana;
- Stupac 2: naziv;
- Stupac 3: AOP oznaka;
- Stupac 4: iznos.

Ovaj izvještaj uključuje podatke o stanju i promjeni stanja obveza tijekom kvartala, pri čemu se obveze na kraju izvještajnog razdoblja dijele na dospjele i

nedospjele. Potrebno je unijeti i detaljne podatke o dospjelim obvezama prema roku prekoračenja:

- 1 – 60 dana,
- 61 – 180 dana,
- 181 – 360 dana,
- više od 361 dan.

„U analizama podataka posebno je značajan podatak o dospjelim obvezama zato što veliki udio dospjelih u ukupnim obvezama indicira na financijske probleme i potrebu veće kontrole." (Vidović, 2015:72)

Bilješke uz financijske izvještaje detaljna su razrada i dopuna podataka iz ostalih financijskih izvještaja. Mogu biti opisne, bročane ili kombinirane, ovisno o tome što se u njima objašnjava. Prilikom sastavljanja Bilješki potrebno je svaku bilješku označiti rednim brojem i povezati s AOP oznakom iz pojedinog Obrasca. Obvezne Bilješke uz Bilancu jesu (NN 3/15., 93/15., 135/15., članak 14.):

- pregled stanja i rokova dospijeća dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih zajmova i financijskih najмова (leasing),
- pregled dospjelih kamata na kredite i zajmove te,
- pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku i slično).

Jedinice lokalne i područne samouprave uz financijske izvještaje za proračunsku godinu sastavljaju i Bilješku Izvještaj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o vlasničkim udjelima na Obrascu UDJ.

JLP(R)S, proračunski i izvanproračunski korisnici predaju financijske izvještaje instituciji nadležnoj za obradu podataka te objavljuju godišnje financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama najkasnije u roku od osam dana od dana njihove predaje. Ukoliko proračunski i izvanproračunski korisnici nemaju vlastite internetske stranice, objavljuju godišnje financijske izvještaje na internetskim stranicama nadležnog razdjela organizacijske

klasifikacije državnog proračuna, odnosno nadležne JLP(R)S. (NN 3/15., 93/15., 135/15., članak 27.)

„Osoba koja rukovodi službom računovodstva proračuna, proračunskog i izvanproračunskog korisnika ili osoba kojoj je povjereno vođenje računovodstva odgovorna je za sastavljanje financijskih izvještaja, potpisuje financijske izvještaje i odgovorna je za predaju istih.“ (NN 3/15., 93/15., 135/15., članak 4.)

3.3. Tehnike analize financijskih izvještaja

Analizom financijskih izvještaja se može analizirati prošlost, sadašnjost i planirati budućnost poduzeća, odnosno u ovom slučaju ustanova. Poslovanje nekog subjekta nije moguće zamisliti bez kvalitetnih računovodstvenih informacija, a da bi se analiza obavila kvalitetno analitičar mora raspolagati sa točnim i pouzdanim informacijama. Analiza se može obavljati za kraće vremensko razdoblje od godine dana i za duže vremensko razdoblje koje se odnosi na više od tri godine poslovanja. Financijski pokazatelji profitnih organizacija i proračunskih korisnika kao neprofitnih organizacija nisu isti zbog same prirode njihove djelatnosti. Poduzeća posluju na tržišnim načelima i glavni im je cilj dobit, dok zdravstvene ustanove i drugi korisnici proračuna rade zbog dobrobiti pojedinca i društva.

Kod analize financijskih izvještaja moguće se koristiti čitavim nizom postupaka.

Komparativni financijski izvještaji koji su podloga za provedbu horizontalne analize mogu se uspoređivati. Horizontalnom analizom uočava se promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Na temelju uočavanja tih promjena prosuđuje se kakva je sigurnost i uspješnost poslovanja promatrane organizacije.

Strukturni financijski izvještaji služe kao podloga za provedbu vertikalne analize. Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. Problematika analize financijskih izvještaja ne završava postupkom horizontalne

i vertikalne analize. Tu su bitni i pokazatelji analize financijskih izvještaja, pa se obično govori o pojedinačnim pokazateljima, tj. skupinama pokazatelja. Ti pokazatelji mogu se podijeliti na dvije skupine s obzirom na vremensku dimenziju.

Vertikalna analiza pruža uvid u strukturu financijskih izvještaja. Vertikalnom analizom provodi se uspoređivanje podataka u jednoj godini pri čemu se daje uvid u strukturu financijskih izvještaja (utvrđuje se postotni udio svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj).

Pri tome se analiza provodi na sljedeći način:

1. kod bilance pojedini elementi aktive promatraju se u postotnom udjelu ukupne aktive, odnosno pojedini elementi pasive u postotnom udjelu ukupne pasive
2. kod računa dobiti i gubitka-struktura prihoda i rashoda promatra se u odnosu na ukupne prihode (ukupni prihodi su iskazani 100%; ostale pozicije u postotku od ukupnih prihoda). Ovdje se promatra Izvještaj o rashodima i приходима.

Horizontalna analiza je u prvom redu dinamička analiza. Za potrebe horizontalne analize potrebno je izraditi komparativne financijske izvještaje, kojima se uspoređuje postotna promjena pojedinih pozicija u financijskim izvještajima kroz duže vremensko razdoblje.

Komparativni financijski izvještaji predstavljaju temelj za provedbu horizontalne analize. Horizontalna analiza koristi se za utvrđivanje dinamike promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja, i to:

1. usporedbom svake godine sa prethodnom;
2. odabirom jedne bazne godine s kojom će se uspoređivati ostale godine.

Horizontalnom analizom iskazuju se apsolutni i relativni podaci o povećanju/smanjenju pozicija u odnosu na prethodnu/baznu godinu.

Tu su bitni i **pokazatelji analize financijskih izvještaja**, pa se obično govori o pojedinačnim pokazateljima, tj. skupinama pokazatelja. Jedna skupina financijskih pokazatelja razmatra poslovanje poduzeća unutar određenog

vremenskog razdoblja, najčešće je to godina dana, a temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka. Druga se skupina financijskih pokazatelja odnosi na točno određeni trenutak koji se poklapa s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. Sigurnost uključuje pokazatelje likvidnosti i zaduženosti, dok uspješnost uključuje pokazatelje ekonomičnosti, investiranja, profitabilnosti, a pokazatelj aktivnosti uključuje i uspješnost i sigurnost.

„Financijski pokazatelji su:

1. Pokazatelji likvidnosti– mjere sposobnosti poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze
2. Pokazatelji zaduženosti– mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava
3. Pokazatelji aktivnosti– mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse
4. Pokazatelji ekonomičnosti – mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.
5. Pokazatelji profitabilnosti– mjere povrat uloženog kapitala, što se ponekad smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću
6. Pokazatelji investiranja– mjere uspješnost ulaganja u obične dionice."(Žager, Vašiček, Žager, 2004:169)

Povezujući stavke iz jednog ili više izvještaja analiza putem pokazatelja pokazuje povezanost između računa u financijskim izvještajima, tj. Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima i omogućava vrednovanje financijskog stanja i poslovanja ustanove. Analizom financijskih izvještaja nastoje se utvrditi potrebna sredstva (stalna, obrtna i povremena), financijski položaj, profitabilnost poslovanja i rizik ostvarivanja rezultata poslovanja.

4. PRIMJENA INSTRUMENTATA I POSTUPAKA ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA U ZAVODU ZA HITNU MEDICINU VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

U ovom će se poglavlju prikazati specifičnosti strukture i sadržaja financijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave. Kao primjer razmatrat će se Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije, odnosno njegovi financijski izvještaji. Zdravstvene ustanove kao korisnici određene specifičnosti u vezi financiranja svoje djelatnosti imaju limitirani iznos sredstava, a elementi troškova su troškovi zaposlenih, zgrada, uređaja, lijekova i sl. Metode analize financijskih izvještaja koje se koristi u profitnim poduzećima, kao što je i prije navedeno, nije moguće primjenjivati i u javnom sektoru, odnosno kod proračunskih korisnika. Iz tog razloga odabrane su samo neke analize koje su prikazane u nastavku.

4.1. Osnovne informacije o Zavodu

S obzirom na temu ovog rada, u nastavku se daju osnovne informacije o proračunskom korisniku na kojeg se tema odnosi. Temeljem utvrđene neujednačene organizacije, nejednakih kriterija hitnosti, neujednačenog stanja educiranosti i opremljenosti između/unutar županije te posljedično nejednake kvalitete pružene usluge i neujednačene dostupnosti hitne medicinske pomoći, 2009. godine započela je reforma nacionalnog sustava Hitne medicinske službe po modelu cjelovitog županijskog umreženog sustava s glavnom zdravstvenom ustanovom Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu. (<http://www.zhm-vz.hr>, pristupljeno 05.02.2018.)

Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije (u daljnjem tekstu: Zavod) osnovan je 31. svibnja, dok je 15. lipnja 2012. godine počeo sa radom na adresi Franje Galinca 4 u Varaždinu.

Zavod je zdravstvena ustanova koja obavlja zdravstvenu djelatnost, posluje i sudjeluje u pravnom prometu pod nazivom Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije. Zavod je javna ustanova osnovana od strane Varaždinske županije, ustrojena je za obavljanje djelatnosti izvanbolničke hitne medicine i sanitetskog prijevoza. „Vizija Zavoda uključuje uspostavu jedinstvenog sustava hitne medicine na području Varaždinske županije, koji će doprinositi timskom zbrinjavanju hitnih pacijenata, sigurnosti građana i promicanju povjerenja između timova hitne pomoći, pacijenata i njihovih obitelji." (<http://www.zhm-vz.hr/node/4>, pristupljeno 05.02.2018.)

Zavod posluje i obavlja djelatnost na temelju sljedećih zakonskih i podzakonskih akata:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08., 139/10., 22/11., 84/11., 12/12., 35/12., 70/12., 82/13., 22/14. i 70/16.)
- Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13. i 137/13.)
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020. (NN 116/12.)
- Plan zdravstvene zaštite Republike Hrvatske (NN 86/12.)
- Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06. i 156/08.)
- Mreža hitne medicine (NN 71/12.)
- Zakon o ustanovama (NN 76/93., 29/97., 47/99., 35/08.)
- Zakon o proračunu (NN 87/08., 136/12., 15/15)
- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14. i 115/15.)
- Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 03/15., 83/15., 135/15.)
- Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 156/13.)

„Sredstva za rad i poslovanje Zavod stječe:

- ugovorom s HZZO-om
- ugovorom s ministarstvima nadležnim za zdravstvo
- ugovorom s fakultetom i drugim visokim učilištima zdravstvenog usmjerenja
- ugovorom s jedinicom područne(regionalne) samouprave
- iz sredstva osnivača u skladu s aktom osnivanja
- ugovorom s dobrovoljnim osiguravateljima
- iz drugih izvora na način i pod uvjetima određenim zakonom, aktom o osnivanju i prema Statutu Zavoda." (<http://www.zhm-vz.hr/doc/STATUT%20ZAVODA.pdf>, pristupljeno 15.02.2018.)

Obračuni poslovanja Zavoda donose se za vremensko razdoblje kako je utvrđeno zakonima o financijsko-materijalnom poslovanju ustanove. Prema Statutu Zavoda ukoliko Zavod u obavljanju djelatnosti ostvari višak prihoda nad rashodima odluku o raspolaganju donosi osnivač Zavoda, a njima prijedlog daje Upravno vijeće Zavoda.

Tijela Zavoda su:

- Upravno vijeće,
- Ravnatelj,
- Stručno vijeće,
- Etičko povjerenstvo,
- Povjerenstvo za lijekove i
- Povjerenstvo za kvalitetu.

Zavodom upravlja **Upravno vijeće** koje ima pet članova od kojih svaki mora imati visoku stručnu spremu. Upravno vijeće donosi Statut, opće akte Zavoda, financijski plan i završni račun, plan investicija i nabave, plan razvoja djelatnosti, imenuje ravnatelja Zavoda i zamjenika ravnatelja. Također predlažu osnivaču upotrebu dobiti, promjenu i proširenje djelatnosti i nadziru izvršenje programa rada, izvršenje planova razvoja Zavoda, plana investicija i nabave i programa zaštite na radu Zavoda.

Zavod zastupa i predstavlja **ravnatelj** koji organizira i vodi poslovanje, te je odgovoran za zakonitost rada. Ravnatelj donosi različite odluke, podnosi izvješća, imenuje povjerenstva, izdaje radnicima naloge te poduzima sve pravne poslove u ime, za račun i dobrobit Zavoda.

Stručno vijeće je savjetodavno tijelo ravnatelja Zavoda, a obavlja poslove vezane uz stručni rad Zavoda, kao npr. o zaštiti pacijenata, specijalističkom usavršavanju zdravstvenih radnika i sl. Također, svaka zdravstvena djelatnost Zavoda ima stručni kolegij koji čine zdravstveni radnici djelatnosti i oni razmatraju pitanja iz područja stručnog rada djelatnosti.

Etičko povjerenstvo Zavoda je tijelo koje osigurava obavljanje djelatnosti na načelima medicinske etike i deontologije i obavlja poslove propisane Zakonom. Povjerenstvo za lijekove osigurava provedbu aktivnosti za primjenu lijekova i medicinskih proizvoda, nadzire ispitivanje lijekova, prati potrošnju lijekova i sve poslove vezane uz lijekove i medicinske proizvode.

Povjerenstvo za kvalitetu Zavoda je tijelo koje osigurava kontrolu kvalitete zaštite te osigurava provođenje propisa s područja zdravstvene zaštite.

Sjedište Zavoda je u Varaždinu, a tri ostala punkta su Ivanec, Novi Marof i Ludbreg gdje su ambulante u koje pacijenti mogu doći svakodnevno zatražiti pomoć, savjete, dogovoriti se za sanitetski prijevoz i sl.

Prema čl. 39.st.1. t.(b,p) Zakona o porezu na dodanu vrijednost zdravstvene ustanove uključujući s time i usko povezane usluge i dobra, nisu u sustavu PDV-a te su takve ustanove oslobođene od PDV-a.

Zbog sve veće važnosti za transparentnošću financiranja javnih potreba i sposobnosti podmirivanja postojećih obveza javlja se potreba za financijskom analizom izvještaja u javnom sektoru, odnosno kod proračunskih korisnika.

Tablica 3: Skraćena Bilanca Zavoda u razdoblju od 2013. do 2017. godine(u kunama, bez lipa)

AKTIVA	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
A) NEFINANCIJSKA IMOVINA	5.952.723	5.153.532	7.341.032	8.597.176	8.676.137
NEPROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	32.535	28.028	23.522	19.016	15.608
PROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	5.920.188	5.125.504	6.786.260	8.578.160	8.660.529
DUGOTRAJNA NEFINANCIJSKA IMOVINA U PRIPREMI	0	0	531.250	0	0
B) FINANCIJSKA IMOVINA	4.814.924	5.963.807	6.343.037	3.659.909	4.633.658
NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	1.776.458	3.380.916	3.872.969	1.172.590	2.100.541
DEPOZITI, JAMČEVNI POLOZI I POTRAŽIVANJA OD ZAPOSLENIH	464.635	37.819	74.251	95.649	28.374
POTRAŽIVANJA ZA PRIHODE POSLOVANJA	2.569.396	2.518.905	2.362.729	2.334.160	2.478.370
RASHODI BUDEĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	4.435	26.167	33.088	57.510	26.373
UKUPNA AKTIVA	10.767.647	11.117.339	13.684.069	12.257.085	13.309.795
PASIVA					
OBVEZE	2.013.030	1.940.038	3.321.188	2.071.920	2.346.352
VLASTITI IZVORI	8.754.617	9.177.301	10.362.881	10.185.165	10.963.443
UKUPNA PASIVA	10.767.647	11.117.339	13.684.069	12.257.085	13.309.795

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

U sljedećoj tablici prikazan je skraćeni Izvještaj o prihodima i rashodima za Zavod u promatranih 5 godina poslovanja.

Tablica 4: Skraćeni Izvještaj o prihodima i rashodima Zavoda u razdoblju od 2013. do 2017 godine(u kunama, bez lipa)

Pozicija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
PRIHODI OD PRORAČUNA KOJI IM NIJE NADLEŽAN	0,00	0	364.043	30.885	167.502
PRIHODI OD IMOVINE	4.722	42.090	93.913	66.349	35.356
PRIHODI OD NADLEŽNOG PRORAČUNA	25.571.883	25.601.159	26.390.398	26.310.237	28.013.832
PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA	217.253	351.114	458.288	695.854	612.170
PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	35.309	68.954	77.461	29.674	50.195
OSTALI PRIHODI	57.195	148.537	217.072	59.735	12.641
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	0	0	0	0	28.048
UKUPNO PRIHODI	25.886.362	26.211.854	27.601.175	27.192.734	28.919.744
RASHODI ZA ZAPOSLENE	18.245.832	19.675.074	20.187.734	20.979.249	21.787.056
MATERIJALNI RASHODI	5.111.079	4.920.497	5.114.338	4.978.623	4.963.280
FINANCIJSKI RASHODI	9.493	6.639	9.986	5.738	5.332
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	592.399	337.278	3.134.860	2.565.941	1.608.970
OSTALI RASHODI	2.000	0	0	60.000	0
UKUPNO RASHODI	23.960.803	24.939.488	28.446.918	28.589.551	28.364.638

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

4.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja

U ovom dijelu prikazane su vertikalna i horizontalna analiza financijskih izvještaja, te su pojašnjena odstupanja i uspoređene pozicije iz financijskih izvještaja u razdoblju od pet godina.

4.2.1. Vertikalna analiza bilance

U nastavku se prikazuju postotni udio svake stavke financijskog izvješća u odnosu na ukupan zbroj, tj. koliko svaka stavka aktive bilance ima postotnog udjela u ukupnoj aktivi te koliko stavke pasive bilance imaju udjela u ukupnoj pasivi.

Tablica 5: Vertikalna analiza aktive bilance

AKTIVA	A) NEFINANCIJSKA IMOVINA	NEPROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	PROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	DUGOTRAJNA NEFINANCIJSKA IMOVINA U PRIPREMI	B) FINANCIJSKA IMOVINA	NOVAC U BANC I BLAGAJNI	DEPOZITI, JAMČEVNI POLOZI I POTRAŽIVANJA OD ZAPOSLENIH	POTRAŽIVANJA ZA PRIHODE POSLOVANJA	RASHODI BUDEĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	UKUPNA AKTIVA
2013.	5.952.723	32.535	5.920.188	0	4.814.924	1.776.458	464.635	2.569.396	4.435	10.767.647
% 2013.	55,28%	0,30%	54,98%	0,00%	44,72%	16,50%	4,32%	23,86%	0,04%	100,00%
2014.	5.153.532	28.028	5.125.504	0	5.963.807	3.380.916	37.819	2.518.905	26.167	11.117.339
%2014.	46,36%	0,26%	46,10%	0,00%	53,64%	30,41%	0,34%	22,65%	0,24%	100,00%
2015.	7.341.032	23.522	6.786.260	531.250	6.343.037	3.872.969	74.251	2.362.729	33.088	13.684.069
%2015.	53,65%	0,17%	49,60%	3,88%	46,35%	28,30%	0,54%	17,27%	0,24%	100,00%
2016.	8.597.176	19.016	8.578.160	0	3.659.909	1.172.590	95.649	2.334.160	57.510	12.257.085
%2016.	70,14%	0,16%	69,98%	0,00%	29,86%	9,57%	0,78%	19,04%	0,47%	100,00%
2017.	8.676.137	15.608	8.660.529	0	4.633.658	2.100.541	28.374	2.478.370	26.373	13.309.795
%2017.	65,19%	0,12%	65,07%	0,00%	34,81%	15,78%	0,21%	18,62%	0,20%	100,00%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

U tablici 5 postotni udjeli u ukupnoj aktivi svake su godine drugačiji. Nefinancijska imovina u četiri godine sudjeluje sa više od 50%, dok je 2014. godine taj postotak nešto manji od 50%, odnosno 46,36%. Najveći postotak nefinancijske imovine u ukupnoj aktivi je u 2016. godini kada on iznosi 70,14%. Te iste godine je najveći postotak kod nefinancijske imovine imala dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi od 69,98%, što ujedno i znači da je ta imovina najzastupljenija u nefinancijskoj imovini. Kod financijske imovine ističe se novac u banci i blagajni koji ima najviši postotak 2014. godine kada iznosi 30,41% u odnosu na ukupnu aktivu. Te godine je i financijska imovina imala veći postotak, 53,64% u ukupnoj aktivi u odnosu na nefinancijsku imovinu.

Tablica 6: Vertikalna analiza pasive bilance

PASIVA	OBVEZE	VLASTITI IZVORI	UKUPNA PASIVA
2013.	2.013.030	8.754.617	10.767.647
% 2013.	18,70%	81,30%	100,00%
2014.	1.940.038	9.177.301	11.117.339
%2014.	17,45%	82,55%	100,00%
2015.	3.321.188	10.362.881	13.684.069
%2015.	24,27%	75,73%	100,00%
2016.	2.071.920	10.185.165	12.257.085
%2016.	16,90%	83,10%	100,00%
2017.	2.346.352	10.963.443	13.309.795
%2017.	17,63%	82,37%	100,00%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

U šestoj tablici prikazana je vertikalna analiza pasive bilance Zavoda od 2013. do 2017. godine. Najveći udio od ukupne pasive u svih pet promatranih godina imaju vlastiti izvori. 2015. godine znan je porast obveza, 24, 27% od ukupne pasive. Sve obveze Zavoda su u principu kratkoročne jer se sredstva troše namjenski, pa se u ovoj tabeli nije išlo u detaljniji pregled obveza.

4.2.2. Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

U izvještaju o prihodima, rashodima, primicima i izdacima u vertikalnoj analizi bit će analizirani prihodi i rashodi. Kod izvještaja o prihodima i rashodima struktura prihoda promatra se u odnosu na ukupne prihode (ukupni prihodi su iskazani 100%, a ostale pozicije u postotku od ukupnih prihoda). Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Zavoda u razdoblju od 2013. do 2017. godine prikazana je u tablici 7 kako bi se omogućio uvid u strukturu prihoda i rashoda.

Tablica 7: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Pozicija	PRIHODI OD PRORAČUNA KOJI IM NIJE NADLEŽAN	PRIHODI OD IMOVINE	PRIHODI OD NADLEŽNOG PRORAČUNA	PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	OSTALI PRIHODI	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	UKUPNO PRIHODI	RASHODI ZA ZAPOSLENE	MATERIJALNI RASHODI	FINANCIJSKI RASHODI	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	OSTALI RASHODI	UKUPNO RASHODI
2013.	0,00	4.722	25.571.883	217.253	35.309	57.195	0	25.886.362	18.245.832	5.111.079	9.493	592.399	2.000	23.960.803
%2013.	0,00%	0,02%	98,79%	0,84%	0,13%	0,22%	0,00%	100,00%	70,48%	19,74%	0,04%	2,29%	0,01%	92,56%
2014.	0	42.090	25.601.159	351.114	68.954	148.537	0	26.211.854	19.675.074	4.920.497	6.639	337.278	0	24.939.488
%2014.	0,00%	0,16%	97,67%	1,34%	0,26%	0,57%	0,00%	100,00%	75,06%	18,77%	0,03%	1,29%	0,00%	95,15%
2015.	364.043	93.913	26.390.398	458.288	77.461	217.072	0	27.601.175	20.187.734	5.114.338	9.986	3.134.860	0	28.446.918
%2015.	1,32%	0,34%	95,61%	1,66%	0,28%	0,79%	0,00%	100,00%	73,14%	18,53%	0,04%	11,36%	0,00%	103,06%
2016.	30.885	66.349	26.310.237	695.854	29.674	59.735	0	27.192.734	20.979.249	4.978.623	5.738	2.565.941	60.000	28.589.551
%2016.	0,11%	0,24%	96,75%	2,56%	0,12%	0,22%	0,00%	100,00%	77,15%	18,31%	0,02%	9,44%	0,22%	105,14%
2017.	167.502	35.356	28.013.832	612.170	50.195	12.641	28.048	28.919.744	21.787.056	4.963.280	5.332	1.608.970	0	28.364.638
%2017.	0,58%	0,12%	96,87%	2,12%	0,17%	0,04%	0,10%	100,00%	75,34%	17,16%	0,02%	5,56%	0,00%	98,08%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Prema tablici 7 najznačajniji udio ukupnih prihoda čine prihodi od nadležnog proračuna koji u svim promatranim godinama obuhvaćaju više od 95% ukupnih prihoda. Najveći udio prihoda od nadležnog proračuna od 98,79% zabilježen je 2013. godine. 2015. godine najveći je postotak prihoda od proračuna koji im nije nadležan. To su tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika. 2017. godine su jedino bili prihodi od prodaje nefinancijske imovine, a to je prodaja komunikacijske opreme i prijevoznih sredstava, odnosno zastarjelih vozila koja su obavljala sanitetski prijevoz. Kod ukupnih rashoda najznačajniji su rashodi za zaposlene koji u svakoj od pet promatranih godina čine više od 70% ukupnih prihoda. Najviši postotni udjel materijalnih rashoda je bio 2013. godine, 19,74%, a tu se ubrajaju naknade za prijevoz, službena putovanja, rashodi za energiju, zaštitnu obuću, odjeću, računalne usluge i sl. 2016. godine bili su ostali rashodi kojih unazad dvije godine nije bilo, no njihov udio od 0,22% i nije nešto značajan prema ukupnim prihodima. Tih 60.000 kuna bila je naknada građanima i kućanstvima iz proračuna u novcu.

4.3. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalnom analizom se uočavaju promjene pojedinih pozicija temeljnih financijskih pokazatelja, tj. sagledavaju se promjene u toku vremena. U sljedećim tablicama prikazana je horizontalna analiza bilance i izvještaja o prihodima i rashodima za razdoblje od 2013. godine do 2017. godine.

4.3.1. Horizontalna analiza bilance

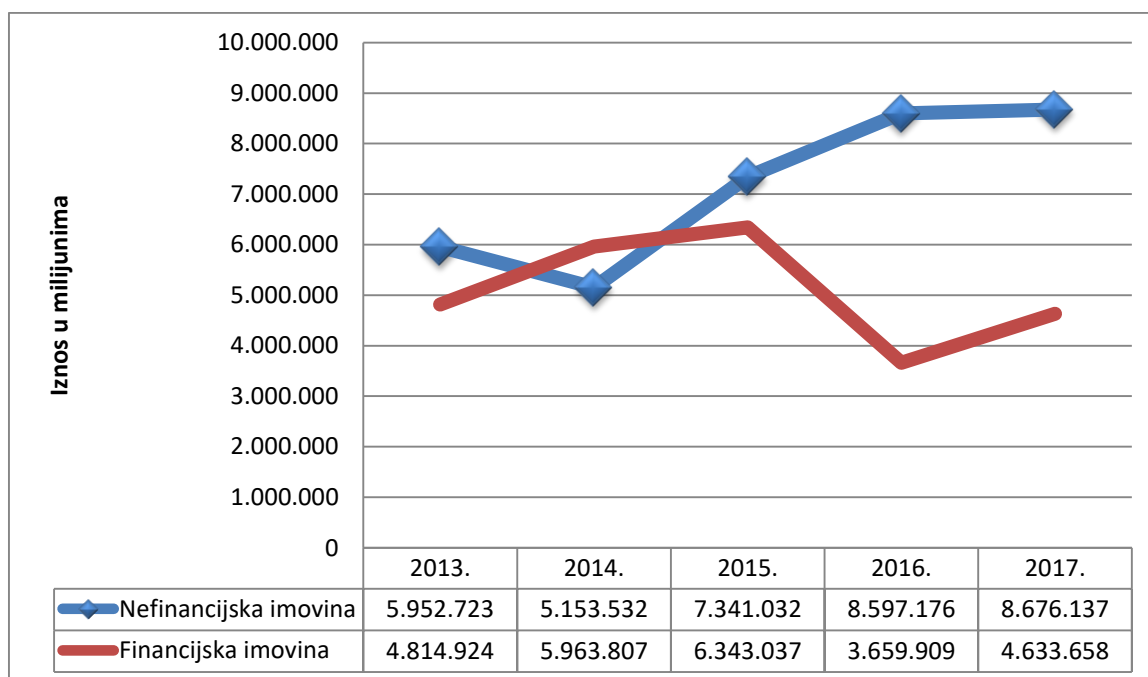
Horizontalna analiza bilance za Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije izrađena je za 2013., 2014., 2015., 2016. i 2017. godinu. Svrha analize je usporediti pojedine stavke bilance iz tekuće u odnosu na prethodnu godinu, tako što se za pojedinu stavku prvo izračuna apsolutni iznos povećanja/smanjenja iz tekuće u prethodnu godinu, a zatim postotni udio smanjenja/povećanja iz tekuće u prethodnu godinu i pomnoži sa 100.

Tablica 8: Horizontalna analiza aktive bilance

AKTIVA	A) NEFINANCIJSKA IMOVINA	NEPROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	PROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA	DUGOTRAJNA NEFINANCIJSKA IMOVINA U PRIPREMI	B) FINANCIJSKA IMOVINA	NOVAC U BANCIMA I BLAGAJNI	DEPOZITI, JAMČEVNI POLOZI I POTRAŽIVANJA OD ZAPOSLENIH	POTRAŽIVANJA ZA PRIHODE POSLOVANJA	RASHODI BUDEĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	UKUPNA AKTIVA
2013.	5.952.723	32.535	5.920.188	0	4.814.924	1.776.458	464.635	2.569.396	4.435	10.767.647
2014.	5.153.532	28.028	5.125.504	0	5.963.807	3.380.916	37.819	2.518.905	26.167	11.117.339
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2014./2013.	-799.191	-4.507	-794.684	0	1.148.883	1.604.458	-426.816	-50.491	21.732	349.692
% povećanja/smanjenja 2014./2013.	-13,43%	-13,85%	-13,42%	0,00%	23,86%	90,32%	-91,86%	-1,97%	490,00%	3,25%
2015.	7.341.032	23.522	6.786.260	531.250	6.343.037	3.872.969	74.251	2.362.729	33.088	13.684.069
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2015./2014.	2.187.500	-4.506	1.660.756	531.250	379.230	492.053	36.432	-156.176	6.921	2.566.730
% povećanja/smanjenja 2015./2014.	42,45%	-16,08%	32,40%	100,00%	6,36%	14,55%	96,33%	-6,20%	52,25%	23,09%
2016.	8.597.176	19.016	8.578.160	0	3.659.909	1.172.590	95.649	2.334.160	57.510	12.257.085
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2016./2015.	1.256.144	-4.506	1.791.900	0	-2.683.128	-2.700.379	21.398	-28.569	24.422	-1.426.984
% povećanja/smanjenja 2016./2015.	17,11%	-19,16%	26,40%	0,00%	-4,23%	-69,72%	28,82%	-1,21%	73,81%	-10,43%
2017.	8.676.137	15.608	8.660.529	0	4.633.658	2.100.541	28.374	2.478.370	26.373	13.309.795
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2017./2016.	78.961	-3.408	82.369	0	973.749	927.951	-67.275	144.210	-31.137	1.052.710
% povećanja/smanjenja 2017./2016.	0,92%	-17,92%	0,96%	0,00%	26,61%	79,14%	-70,34%	6,18%	-53,85%	8,59%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Tablica 8 prikazuje povećanja/smanjenja aktive bilance u pet godina. Od nefinancijske imovine ističe se dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi koja je prisutna jedino u 2015. godini. u iznosu od 531.250 kuna, a to su bila prijevozna sredstva, odnosno automobili za prijevoz pacijenata. Ostala nefinancijska imovina se i ne ističe previše, iz godine u godinu se malo smanjuje, pa malo povećava. Financijska imovina najviše se povećala 2017. godine, za 26, 61%, što u apsolutnom iznosu i ne čini veliki iznos jer je npr. 2014. godine financijska imovina porasla u odnosu na 2013. godinu za 1.148.883 kuna, tj. 23,86%. Novac u banci i blagajni najviše se povećao 2014. u odnosu na 2013. godinu, za 90,32%. Potraživanja u zadnjoj godini su veća radi nepravovremene naplate za usluge HMS, osiguranja i sanitetskog prijevoza. Ovdje se ističu rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata potraživanja koji su 2014. u odnosu na 2013. godinu bili veći za 490%, a radi se o rashodima budućih razdoblja. Povećanje ukupne aktive bilo je najveće 2015. godine u odnosu na 2014. godinu, kada iznosi 2.566,730 kuna, tj. 23,09%.

Slika 1. Prikaz nefinancijske i financijske imovine u razdoblju od 2013. do 2017. godine

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

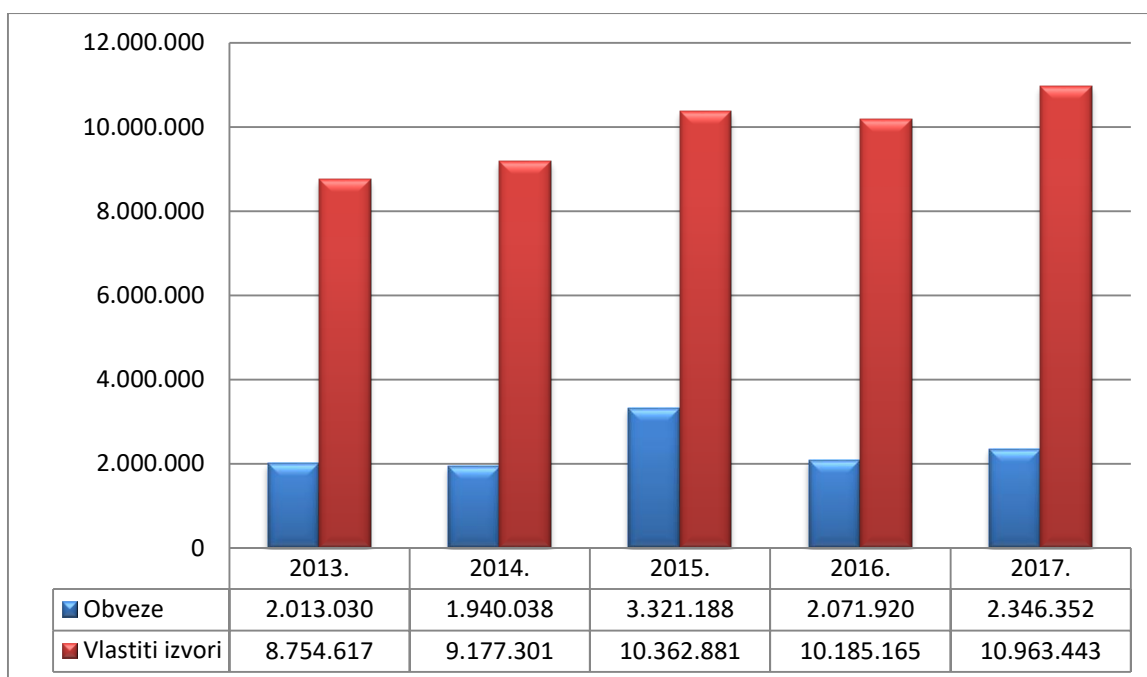
Prema grafikonu 1, nefinancijska imovina je od 2015. godine imala trend rasta. Na vrhuncu je 2017. godine, kada je 8.676.137 kuna, a to stanje nije puno veće, za 0,92% od prethodne godine iako je postojala nabava opreme, vozila i računalnih programa zbog ispravka vrijednosti imovine. Stanje financijske imovine 2017. godine je skoro jednako kao i na početku promatranog razdoblja, 4.633.658 kuna, a ipak je veće od iznosa prethodne godine zbog uplate na žiro račun od osnivača za nabavu vozila u 2016. godini.

Tablica 9: Horizontalna analiza pasive bilance

PASIVA	OBVEZE	VLASTITI IZVORI	UKUPNA PASIVA
2013.	2.013.030	8.754.617	10.767.647
2014.	1.940.038	9.177.301	11.117.339
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2014./2013.	-72.992	422.684	349.692
% povećanja/smanjenja 2014./2013.	-3,63%	4,83%	3,25%
2015.	3.321.188	10.362.881	13.684.069
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2015./2014.	1.381.150	1.185.580	2.566.730
% povećanja/smanjenja 2015./2014.	71,19%	12,92%	23,09%
2016.	2.071.920	10.185.165	12.257.085
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2016./2015.	-1.249.268	-177.716	-1.426.984
% povećanja/smanjenja 2016./2015.	-37,62%	-1,71%	-10,43%
2017.	2.346.352	10.963.443	13.309.795
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2017./2016.	274.432	778.278	1.052.710
% povećanja/smanjenja 2017./2016.	13,25%	7,64%	8,59%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Tablica 9 prikazuje horizontalnu analizu skraćene pasive bilance. Obveze su 2015. godine narasle za 71,19% u odnosu na 2014. godinu, dok su se 2016. godine smanjile za 37,62%, pa opet 2017. godine povećale za 13,25%, što je u apsolutnom iznosu povećanje za 274.432 kune. Vlastiti izvori rastu sve do 2016. godine, kada su za 1,71% manji u odnosu na 2015. godinu. U zadnjoj promatranoj godini opet rastu za 8,59%, tj. za 1.052.710 kuna.

Slika 2. Prikaz obveza i vlastitih izvora

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Prema slici, 2015. godine obveze su bile najviše, u iznosu od 3.321.188 kuna i tu je bilo povećanje za 71,19% u odnosu na 2014. godinu. Sljedeće godine je pad za 37,62% u odnosu na 2015. godinu, a u zadnjoj promatranoj godini iznos obveza je 2.326.352 kune od čega su obveze za zaposlene u iznosu od 1.936.671, obveze za materijalne rashode u iznosu od 408.174 kune i obveze za financijske rashode 327 kune, a ostalo su obveze za nabavu nefinancijske imovine što se vidi u izvještajima. Rokovi dospjeća nedospjelih obveza su siječanj i veljača sljedeće godine i tako je za svaku od promatranih godina. Kod vlastitih izvora se vidi trend rasta iz godine u godinu, a vrhunac je 2017. godine kada je iznos od 10.963.443 kune i tu spadaju vlastiti izvori iz proračuna i ostali vlastiti izvori.

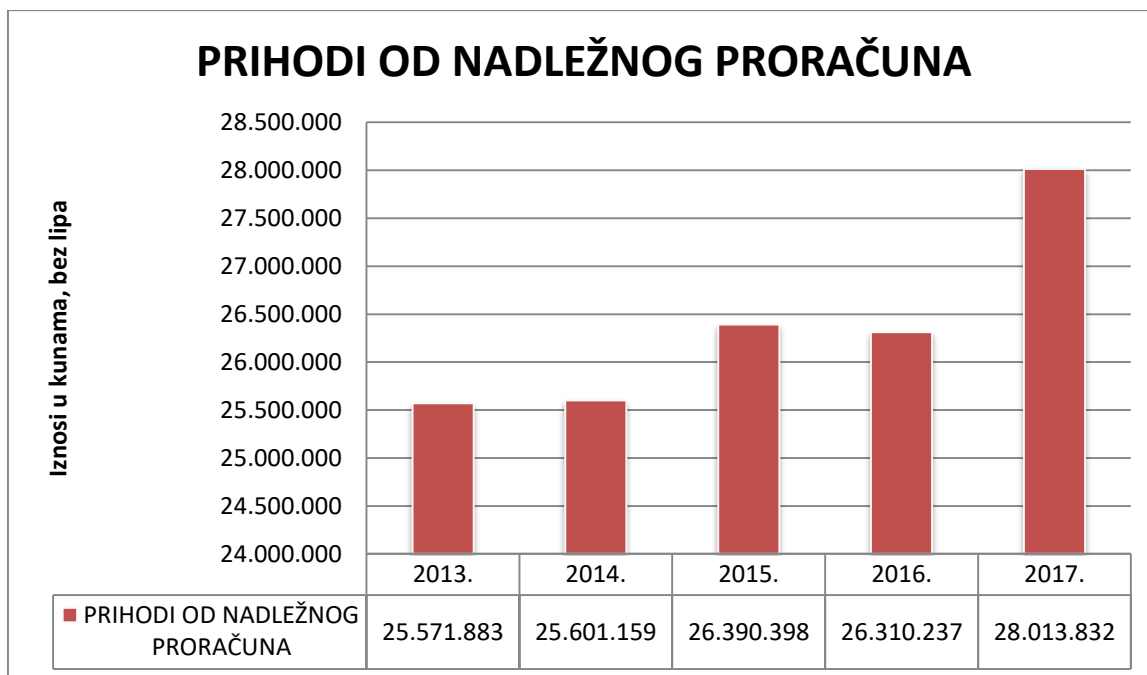
4.3.2. Horizontalna analiza Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Tablica 10: Horizontalna analiza Izvještaja o prihodima, rashodima, primicima i izdacima

Polozicija	PRIHODI OD PRORAČUNA KOJI IM NIJE NADLEŽAN	PRIHODI OD IMOVINE	PRIHODI OD NADLEŽNOG PRORAČUNA	PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	OSTALI PRIHODI	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	UKUPNO PRIHODI	RASHODI ZA ZAPOSLENE	MATERIJALNI RASHODI	FINANCIJSKI RASHODI	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	OSTALI RASHODI	UKUPNO RASHODI
2013.	0,00	4.722	25.571.883	217.253	35.309	57.195	0	25.886.362	18.245.832	5.111.079	9.493	592.399	2.000	23.960.803
2014.	0	42.090	25.601.159	351.114	68.954	148.537	0	26.211.854	19.675.074	4.920.497	6.639	337.278	0	24.939.488
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2014./2013.	0	37.368	29.276	133.861	33.645	91.342	0	325.492	1.429.242	-190.582	-2.854	-255.121	-2.000	978.685
% povećanja/smanjenja 2014./2013.	0,00%	791,36%	0,11%	0,11%	95,29%	159,70%	0,00%	1,26%	7,83%	-3,73%	-0,48%	-43,07%	0,00%	4,08%
2015.	364.043	93.913	26.390.398	458.288	77.461	217.072	0	27.601.175	20.187.734	5.114.338	9.986	3.134.860	0	28.446.918
Apsolutni iznos povećanja/ smanjenja 2015./2014.	364.043	51.823	789.239	107.174	8.507	68.535	0	1.389.321	512.660	193.841	3.347	2.797.582	0	3.507.430
% povećanja/smanjenja 2015./2014.	100,00%	123,12%	3,08%	30,52%	12,34%	46,14%	0,00%	5,30%	2,60%	3,94%	50,41%	829,46%	0,00%	14,06%
2016.	30.885	66.349	26.310.237	695.854	29.674	59.735	0	27.192.734	20.979.249	4.978.623	5.738	2.565.941	60.000	28.589.551
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2016./2015.	-333.158	-27.564	-80.161	237.566	-47.787	-157.337	0	-408.441	791.515	-135.715	-4.248	-568.919	60.000	142.633
% povećanja/smanjenja 2016./2015.	-91,52%	-29,35%	-0,30%	51,84%	-61,69%	-72,48%	0,00%	-1,48%	3,92%	-2,65%	-42,54%	-18,15%	100,00%	0,50%
2017.	167.502	35.356	28.013.832	612.170	50.195	12.641	28.048	28.919.744	21.787.056	4.963.280	5.332	1.608.970	0	28.364.638
Apsolutni iznos povećanja/smanjenja 2017./2016.	136.617	-30.993	1.703.595	-83.684	20.521	-47.094	28.048	1.727.010	807.807	-15.343	-406	-956.971	-60.000	-224.913
% povećanja/smanjenja 2017./2016.	442,34%	-0,04%	6,46%	-12,03%	69,15%	-78,84%	100,00%	6,35%	3,85%	-0,31%	-7,08%	-37,30%	0,00%	-0,79%

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

U tablici 10 prikazana je horizontalna analiza Izvještaja o prihodima i rashodima. Prihodi od proračuna koji Zavodu nije nadležan postojali su u svim godinama, osim 2013. i 2014. godine. Tek 2015. godine postoje ti prihodi i oni su za 100% veći u odnosu na 2014. godinu kada ih nije ni bilo. Prihodi od imovine su 2015. godine veći za 123,15%, što je posljedica kamata na oročena sredstva i zateznih kamata. Prihodi od nadležnog proračuna bili su najviši 2017. godine, kada je postotak bio za 6,46% veći u odnosu na 2016. godinu. Prihodi od pruženih usluga imaju najveći postotak povećanja u 2016. godini od 51,84%, a najveći postotak smanjenja za 12,03% imaju u 2017. godini za 83.684 kune. Ostali prihodi najveći postotak povećanja imaju 2014. godine u odnosu na 2013. godinu, dok je najveći postotak smanjenja od 78,84% u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. zbog kazni i upravnih mjera kako stoji u Izvještaju. Ukupni prihodi najveći postotak povećanja imaju u 2017. godini zbog većih prihoda od nadležnog proračuna i HZZO-a. Što se rashoda za zaposlene tiče najveće povećanje bilo je u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu zbog povećanja broja zaposlenih. Materijalni rashodi su iz godine u godinu manji, osim 2015. godine kada je njihov postotak povećanja bio 3,94% veći u odnosu na 2014. godinu. Ista situacija je sa financijskim rashodima koji su u 2015. godini bili za 50,41% veći u odnosu na 2014. godinu, što je u apsolutnom iznosu 3.347 kuna. Rashodi za nabavu nefinancijske godine ističu se 2015. godine kada je njihov postotak povećanja bi za 829,46% viši od postotka prošle godine, što u apsolutnom iznosu znači povećanja za 2.797,582 kune. Te godine se ulagalo u medicinsku i laboratorijsku opremu, uredsku opremu te prijevozna sredstva. Kod ostalih rashoda postoje smanjenja apsolutnih iznosa u 2014. godini i 2017. godini u odnosu na njihove prethodne godine. Kod ukupnih rashoda postoci većinom rastu, osim u 2017. godini kada se dogodilo smanjenje od 0,79%, što znači da su rashodi bili za 224.913 kuna manji nego prethodne godine.

Slika 3. Prikaz prihoda od nadležnog proračuna

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

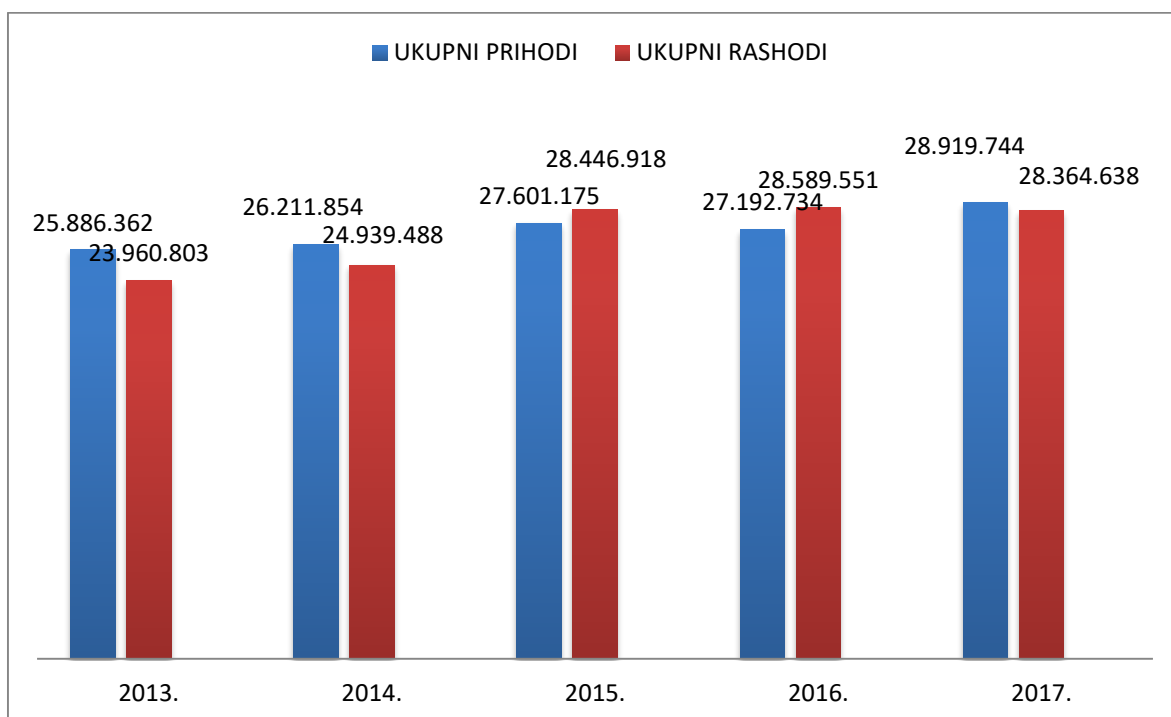
Ovdje su prikazani prihodi od nadležnog proračuna. U te prihode spadaju prihodi od nadležnog proračuna i prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza. Najveći iznos prihoda je 2017. godine u iznosu od 28.013.832 kune. Pod prihode od nadležnog proračuna na obrascu PR RAS Zavoda za hitnu medicinu spadaju prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskog korisnika, prihodi HZZO-a temeljem ugovorne obveze, kazne, upravne mjere i ostali prihodi.

Ocjena financijskog dijela poslovanja

Financijski aspekt poslovanja se može ocijeniti pomoću horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja te sa s njima dobiva uvid u poslovanje ustanove. Kroz pet promatranih razdoblja najveći dio imovine otpada na financijsku imovinu koja je najviša 2017. godine u iznosu od 8.616.737 kuna. Kod prihoda i rashoda prednjače prihodi u 2017. godini kada su iznosili 28.919.744 kune što je najvećim dijelom proizašlo iz prihoda od nadležnog proračuna i HZZO-a pomoću kojih ustanova financira svoj rad. Ukupni rashodi

su bili najviši 2016. godine u iznosu od 28.589.551 kunu i te godine su rashodi bili veći od prihoda. Prema Bilješkama, veći ukupan manjak prihoda posljedica je manjih prihoda od nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine.

S obzirom na odnos prihoda i rashoda, ustanova je najbolje poslovala u 2013. godini gdje je ostvaren višak prihoda u iznosu od 1.925.559 kuna, što je vidljivo u grafikonu broj 4. Osim prihoda iz nadležnog proračuna, druge važne stavke su prihodi od proračuna koji im nije nadležan, donacija, prihoda po posebnim propisima i sl. Rashodi za bruto plaće predstavljaju najveći trošak za ustanovu, zatim rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge i sl. Zbog većeg broja seminara i dodatnih usavršavanja na kojima su prisustvovali djelatnici Zavoda, veliki iznos rashoda odlazi na rashode za službena putovanja, te su rashodi povećani i zbog smještaja vanjskih suradnika za edukacije i sl. Rashodi su isto kao i prihodi bili najviši u 2015. godini, a najmanji u 2013. godini.

Slika 4: Usporedni prikaz ukupnih prihoda i ukupnih rashoda od 2013. do 2017. godine.

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Iz slike 4 vidljivo je da ukupni prihodi i ukupni rashodi rastu iz godine u godinu. U prve dvije godine prihodi su bili veći od rashoda. 2015. godine rashodi su bili veći od prihoda za 845.743 kune. 2016. godine također su rashodi bili veći od prihoda za 1.396.817 kuna i da je Zavod profitna organizacija bili bi u te dvije godine u gubitku, a ne dobiti. Sljedeće godine su prihodi veći od rashoda što je pozitivan rezultat.

4.4. Analiza putem financijskih pokazatelja

U literaturi se ponekad analiza financijskih izvještaja poistovjećuje s analizom financijskih pokazatelja. No, kako je prije spomenuto, analiza se radi na više načina, pa je tako analiza pomoću pokazatelja jedan od načina. Zbog malog opsega raspoloživih informacija i nerazvijenosti standardnog sustava pokazatelja i postupka analize javnog sektora u ovom dijelu rada odabrani su pokazatelji koji sagledavaju način za mjerenje likvidnosti koristeći trenutni i ubrzani odnos, izračunava se neto financijska vrijednost i tri pokazatelja zaduženosti. Dolazi se do koeficijenta aktivnosti kroz obrtaj ukupne imovine, kratkotrajne imovine i potraživanja te prikazuje ekonomičnost poslovanja. U poslovanju se podrazumijeva da su zadovoljena dva kriterija, sigurnost i uspješnost, no pokazatelji sami za sebe ne znače ništa ako ih se ne stavi u odnos sa nekim veličinama koje predstavljaju bazu za usporedbu, npr. kretanje istog pokazatelja tijekom određenom vremenskog razdoblja ili slično. Pokazatelji sigurnosti i uspješnosti su kratkoročno suprotstavljeni, no dugoročno, sigurnost uvjetuje uspješnost i obrnuto.

4.4.1 Analiza pokazatelja sigurnosti poslovanja poduzeća

Pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja. To su pokazatelji koji opisuju financijski položaj poduzeća, ustanove, institucije.

Pokazatelji likvidnosti upotrebljavaju se za mjerenje sposobnosti ustanove da podmiri kratkoročne obveze. Oni uspoređuju kratkoročne obveze s kratkoročnim izvorima dostupnim za podmirivanje tih obveza.

Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti u razdoblju od 2013. do 2017. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent trenutne likvidnosti	Kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze	0,88	1,74	1,17	0,56	0,89
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Kratkotrajna imovina-zalihe /ukupne kratkoročne obveze	2,16	3,04	1,88	1,69	1,95

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. Poželjno je da koeficijent nije manji od 0,1. Iz priložene tablice vidljivo je da ovaj koeficijent ima itekako zadovoljavajuću vrijednost, svih pet godina je iznad zadovoljavajuće vrijednosti. To znači da se sa novcem mogu podmiriti sve kratkoročne obveze u vrlo kratkom roku.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje odnos kratkotrajne imovine umanjene za zalihe i kratkoročnih obveza i ne bi trebao biti manji od 1. Za Zavod je vidljivo u tablici 11 da se ovaj koeficijent kreće iznad 1 u svih pet promatranih godina, što znači da brzo unovčiva imovina premašuje kratkoročne obveze i ustanova je sposobna podmiriti svoje hitne potrebe za gotovinom. Ovaj pokazatelj također služi kao upozorenje na opasnost da dužnik neće moći podmiriti svoje obveze u roku dospijeca, što u ovom slučaju nije moguće.

Financijska neto vrijednost i neto vrijednost

Razredi 0, 1, 2 i 9 jesu razredi u kojima se prate promjene i stanja imovine, obveza i vlastitih izvora. Pregled stanja imovine i obveza temelj je za izračunavanje pokazatelja održivosti aktivnosti proračuna i proračunskih korisnika, a to su:

- financijska neto vrijednost (razlika između financijske imovine i obveza) i
- neto vrijednost (razlika između ukupne imovine i obveza).

Financijska neto vrijednost je razlika između financijske imovine i tekućih obveza. Pokazuje koliko nam je ostalo financijske imovine nakon podmirenja tekućih obveza.

FINANCIJSKA NETO VRIJEDNOST = FINANCIJSKA IMOVINA - OBVEZE

Neto vrijednost je razlika između onoga što se posjeduje (aktiva) i onoga što se duguje, a rezultat nam daje sliku financijskog zdravlja subjekta. Može se reći i da je neto vrijednost razlika između kupovne cijene imovine svedene na sadašnju vrijednost i vrijednosti dugovanja.

NETO VRIJEDNOST = IMOVINA – OBVEZE

A iz tih pokazatelja proizlazi da je neto vrijednost jednaka vlastitih izvorima..

Tablica 12: Financijska neto vrijednost i neto vrijednost

	Financijska neto vrijednost= FINANCIJSKA IMOVINA-OBVEZE	Neto vrijednost= IMOVINA-OBVEZE
2013.	3.939.693	8.754.617
2014.	3.213.494	9.177.301
2015.	4.019.844	10.362.881
2016.	6.525.256	10.185.165
2017.	6.329.785	10.963.443

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Financijska neto vrijednost Zavoda u 2013. godini je 3.939.693 kune, sljedeće godine nešto manje, 3.213,494 kune, 2014. godine je 4.019,844 kune, 2016. godine 6.525,256 kuna i 2017. godine je 6.329,785 kuna što znači da nakon podmirenja tekućih obveza Zavodu ostaje izračunati iznos.

Iz izračuna neto vrijednosti vidljivo je da je neto vrijednost zapravo jednaka vlastitim izvorima.,,

Pokazatelji zaduženosti

Tablica 13 prikazuje pokazatelje zaduženosti koji kod profitnih poduzeća pokazuju u kojoj se mjeri poduzeće financira iz vlastitih sredstava, odnosno koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala. U ovom slučaju svi pokazatelji nisu reprezentativni, pa se koriste samo tri pokazatelja zaduženosti koji se mogu izračunati prema izvještajima Zavoda. Ovi pokazatelji su tipični za analizu profitnih organizacija koje se financiraju pomoću kredita, a ovdje to nije slučaj, pa su izračunati samo koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja.

Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti Zavoda

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze/ukupna imovina	0,19	0,17	0,24	0,17	0,18
Koeficijent vlastitog financiranja	Kapital/ukupna imovina	0,81	0,82	0,76	0,83	0,82
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze/kapital	0,23	0,21	0,32	0,20	0,21

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Koeficijent zaduženosti pokazuje sposobnost društva da pokrije sve svoje obveze prema kreditorima i investitorima kojih kod promatranog Zavoda nema. Što je koeficijent zaduženosti veći, to je veći i rizik ulaganja u poduzeće/ustanovu. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 0,5 ili manja, a Zavodu je u svakoj promatranoj godini taj pokazatelj daleko ispod 0,5 zbog toga što Zavod nema dugoročnih obveza ni prema kreditorima, ni prema investitorima.

Koeficijent vlastitog financiranja stavlja u omjer glavnice i ukupnu imovinu, tj. prikazuje udio vlastitih sredstava u ukupnoj imovini pa je poželjno da njegova vrijednost bude minimalno 50%. Budući da se ovaj koeficijent samofinanciranja nadopunjuje s koeficijentom zaduženosti iste rezultate možemo dobiti ako od 100% odbijemo koeficijent zaduženosti za pojedinu godinu. U svih pet promatranih godina pokazatelj je veći od minimalnog postotka.

Koeficijent financiranja pokazuje udio ukupnih obveza u vlastitom kapitalu i poželjno je da bude što niži, a maksimalno 1, odnosno 100%. Ovaj je pokazatelj u svim godinama daleko ispod 1, tj. 100%.

4.4.2. Analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja poduzeća

Za uspješnost poslovanja gledaju se pokazatelji ekonomičnosti i pokazatelji profitabilnosti jer za to trebaju podaci iz Izvještaja o prihodima i rashodima, dok pokazatelji aktivnosti pokazuju i sigurnost i uspješnost.

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju odnos prihoda i rashoda, tj. koliko se jedinica prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ti pokazatelji izračunavaju se na temelju računa dobiti i gubitka, u ovom slučaju Izvještaju o prihodima i rashodima. Poželjno je da ovi pokazatelji imaju što veću vrijednost jer je to znak veće apsolutne razlike između prihoda i rashoda. Prikazana su samo dva pokazatelja ekonomičnosti u tabeli u nastavku rada.

Pokazatelji profitabilnosti pokazuju veličinu dobiti u odnosu na angažiranu imovinu i govore o sposobnosti uprave da učinkovito koristi raspoložive resurse. Koncept profitabilnosti može se primijeniti na različite dijelove tvrtke i dijelove njene imovine. Ova skupina pokazatelja mjeri sposobnost poduzeća za povrat odgovarajućih ulaganja te kao metoda za predviđanje buduće dobiti. Ove pokazatelje nije moguće izračunati za potrebe ovog rada jer proračunski korisnici nemaju dobit, odnosno neprofitni korisnici i ovdje spomenuti Zavod ne posluju zbog dobiti nego zbog dobrobiti društva u cjelini.

Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti Zavoda

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi/ukupni rashodi	1,08	1,05	0,97	0,95	1,02
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi/financijski rashodi	0,5	6,34	9,40	11,56	6,63

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Ekonomičnost ukupnog poslovanja prikazuje odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda za promatranu zdravstvenu ustanovu. Potrebno je da Zavod posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje (poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda). Taj pokazatelj iznosi više od jedan u 2013., 2014. i 2017. godini, što znači da su prihodi veći od rashoda te da Zavod posluje ekonomično. 2016. i 2015. godine je taj pokazatelj ispod 1, što znači da su prihodi manji od rashoda.

Ekonomičnost financiranja stavlja u odnos financijske prihode i financijske rashode. S obzirom da su financijski prihodi Zavoda u promatranom periodu značajno viši od financijskih rashoda ovaj pokazatelj iznad je granice od 1 u svim godinama, osim 2013. godine kada su financijski prihodi bili manji od financijskih rashoda.

Pokazatelji aktivnosti mjere efikasnost s kojom organizacija koristi vlastite resurse te brzinu kojom imovina cirkulira u poslovnom procesu. Zbog toga se ovi pokazatelji nazivaju i koeficijentima obrtaja koji se računaju iz odnosa prihoda i prosječnih stanja imovine. S aspekta sigurnosti i uspješnosti poslovanja važno je da koeficijenti obrtaja budu što veći, tj. da pojedini oblici imovine što je moguće brže cirkuliraju. U tablici ispod prikazana su dva pokazatelja aktivnosti, tj. koeficijent obrtaja ukupne imovine i koeficijent obrtaja tekuće imovine, a ostali pokazatelji ne mogu se izračunati kod neprofitnih organizacija.

Tablica 15: Pokazatelji aktivnosti Zavoda

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihodi/ukupna imovina	2,40	2,36	2,02	2,22	2,17
Koeficijent obrtaja tekuće imovine	Ukupni prihodi/financijska imovina	5,38	4,40	4,35	7,43	6,24

Izvor: Obrada autorice prema financijskim izvještajima Zavoda za hitnu medicinu

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje učinkovitost uporabe ukupne imovine u ostvarenju prihoda pa je poželjna njegova što veća vrijednost. U 2014. godini ovaj koeficijent je bio najviši, pa se sljedeće godine smanjio na 2,02, no od tada je uslijedio rast koeficijenta pa u 2016. godini iznosi 2,22 što ukazuje da su prihodi rasli iz godine u godinu, tj. što veći pokazatelj nam pokazuje da Zavod učinkovitije pretvara imovinu u druge oblike imovine, a u konačnici cilj je novac da bi se mogle podmiriti obveze.

Koeficijent obrtaja tekuće imovine pokazuje učinkovitost upotrebe kratkotrajne imovine, u ovom slučaju financijske imovine, u ostvarivanju prihoda te je također poželjna što veća vrijednost. U svim godinama koeficijenti su vrlo visoki, od 4,40 do 7,43 u 2016. godini.

Analizom navedenih financijskih pokazatelja može se zaključiti da sve skupine financijskih pokazatelja pokazuju pozitivan trend i da se Zavodom dobro upravlja. Poželjno je da je rezultat poslovanja pozitivan, da je poslovanje i sigurno i uspješno što je u ovih pet promatranih godina i ostvareno.

Prema pokazateljima likvidnosti, Zavod može sa svojom imovinom pokriti kratkotrajne obveze. Prema financijskoj neto vrijednosti u kojoj je izračunato koliko novca ostaje Zavodu nakon podmirenja tekućih obveza, također je vidljiv pozitivan trend u svih 5 promatranih godina. Pokazatelji zaduženosti koje je bilo moguće izračunati prikazuju u svih pet godina daleko zadovoljavajuće vrijednosti od propisanih. Kod pokazatelja ekonomičnosti izračunata su dva pokazatelja, ekonomičnost ukupnog poslovanja i ekonomičnost financiranja. Kod ekonomičnosti ukupnog poslovanja dobiveni rezultati pokazuju da su u Zavodu 2015. i 2016. godine rashodi bili veći od prihoda, ali prema ostalim godinama Zavod posluje ekonomično, odnosno prihodi su mu veći od rashoda. S aspekta sigurnosti i uspješnosti koeficijenti obrtaja bi trebali biti što veći, pa se može prema izračunatim pokazateljima aktivnosti zaključiti da Zavod ima dobru efikasnost poslovanja.

5. ZAKLJUČAK

Zavod određuje postupke i radnje kojima je cilj poslovanje s uravnoteženim prihodima i rashodima kao i racionalizacija poslovanja uz zadržavanje razine opsega i vrste zdravstvene zaštite i kvalitete pružanja zdravstvene usluge u interesu građana i pacijenata Varaždinske županije. Kako bi se ocijenila sigurnost i uspješnost poslovanja zdravstvenih ustanova vrlo je važno analizirati financijske izvještaje na osnovi dostupnih informacija koje su prezentirane u njima. Bez obzira što je Zavod proračunski korisnik i osnovan je s ciljem zadovoljenja općih interesa i zajedničkih potreba šire zajednice, a ne radi profita, Zavod kao i svaka druga organizacija ima svoga menadžera (ravnatelja) kojem je zadatak uspješno poslovanje i iskorištavanje sredstava, a sve u skladu s načelima dobrog gospodara jer društvo u cjelini izdvaja sredstva za zdravstvo.

Izračunavanje rezultata horizontalne i vertikalne analize, financijske neto vrijednosti i neto vrijednosti, pokazatelja likvidnosti, ekonomičnosti, zaduženosti i drugih već spomenutih pokazatelja na primjerima, dobro je znati izračunati u svakom poslovnoj organizaciji zbog planiranja i donošenja poslovnih odluka. Neki se pokazatelji iz navedenih skupina pokazatelja nisu mogli računati zbog nedostatka podataka, odnosno primjene tih pokazatelja u proračunskom računovodstvu koje se bitno razlikuje od profitnog računovodstva. Zaključak je da je poželjno da rezultat poslovanja bude pozitivan, da je Zavod u mogućnosti podmiriti svoje obveze i da se namjenskim sredstvima dobro raspolaže. Izračunati pokazatelji pokazuju da Zavod dobro raspolaže sa svojim sredstvima.

Budžet Zavoda se planira i donosi krajem godine za iduću poslovnu godinu i na osnovu njega Zavod posluje cijelu godinu, a rebalansom financijskog plana se izmjenjuju proračunski iznosi, odnosno smanjuju ili povećavaju stavke rashoda, a sve u skladu sa planiranim prihodima. Da bi se provela što detaljnija usporedba i analiza Zavoda nije dovoljno provesti samo financijsku analizu, potrebno je sagledati cjelokupno poslovanje i poznavati problematiku financiranja zdravstvenih ustanova

**IZJAVA O AUTORSTVU
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Petra Črepinko (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica diplomskog rada pod naslovom Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja u Zavodu za hitnu medicinu Varaždinske županije (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Petra Črepinko (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom diplomskog rada pod naslovom Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja u Zavodu za hitnu medicinu Varaždinske županije čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

(vlastoručni potpis)

POPIS LITERATURE

- 1) Ban, I., (2008). Računovodstvo škola, Trogir: Mala poslovna škola
- 2) Gulin, D., Tušek, B., Žager, L., (2004). Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Zagreb: HZRFD
- 3) Jakir-Bajo, I. (2017). Godišnji financijski izvještaji u sustavu proračuna za 2016. godinu, Zagreb: RRiF br.1/2017.
- 4) L.A.Bersteine, J.J.Wild, (2000). Analysis of Financial Statements, New York: McGraw-Hill
- 5) Međunarodni računovodstveni standardi javnog sektora, (2000.) Zagreb: RRIF
- 6) Milić, A. i Nikić J., (2015). Novine u proračunskom računovodstvu i računskom planu, Zagreb: HZRIF
- 7) Milić, A.,(2015). Proces konsolidacije u sustavu proračuna za 2014. g., Riznica br.1, Zagreb: HZRIF
- 8) Narodne novine (2007). Zakon o računovodstvu, Zagreb: Narodne novine d.d., br. 109/07
- 9) Narodne novine (2008). Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Zagreb: Narodne novine d.d., br. 130/08
- 10) Narodne novine (2015). Zakon o proračunu, Zagreb: Narodne novine d.d. br.15/15,
- 11) Nikić, J. (2016). Financijski izvještaji za razdoblje od 1.siječnja do 30.lipnja 2016.godine, Zagreb: HZRIF
- 12) Palepu, K. G., Healy, P. M., Bernard, V. L., & Peek, E. (2007). Business Analysis and Valuation: IFRS Edition - Test and Cases. London: Thomson Learning
- 13) Skupina autora (2011). Primjena računskog plana proračuna i poreznih propisa 2011./2012., Zagreb: HZRIF
- 14) Skupina autora, (2008). Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje Zagreb: Masmmedia
- 15) Skupina autora, (2008). Primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o.

- 16) Skupina autora, (2009). Proračunsko računovodstvo, Primjena računskog plana s primjerima knjiženja, Zagreb: TEB Poslovno savjetovanje d.o.o.
- 17) Skupina autora, (2010). Računovodstvo, Zagreb: HZRFD.
- 18) Skupina autora, (2011). Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika, Računski plan (prilog), Zagreb: RRIF
- 19) Skupina autora, (2015). Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Zagreb: Tim4pin
- 20) Vašiček, D., Vašiček, V. (2016). Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija, Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci
- 21) Vašiček, V. (2015). Perspektiva primjene obračunske osnove u Republici Hrvatskoj. Zagreb, Ekonomski fakultet.
- 22) Vidučić, Lj., (2006). Financijski menadžment, Zagreb: RRIF
- 23) Zelenika, R. (2000). Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Rijeka: Ekonomski fakultet.
- 24) Žager, K., Vašiček, V., Žager, L. (2004). Računovodstvo za neračunovođe – osnove računovodstva, treće izdanje, Zagreb: HZRiF
- 25) Žager, K., Žager, L., (1999). Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: Masmedia

Internet izvori:

1. <http://www.zhm-vz.hr/>, pristupljeno 01.02.2018.
2. <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-proračunu>, pristupljeno 05.02.2018.
3. <http://www.mfin.hr/hr/registar>, pristupljeno 03.02.2018.
4. <http://www.mfin.hr/hr/financijsko-izvjestavanje-1-2>, pristupljeno 03.02.2018.
5. <http://www.fina.hr/Default.aspx?art=6716>, pristupljeno 10.02.2018.
6. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_124_2374.html, pristupljeno 11.02.2018.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Razredi u proračunskom računovodstvu.....	9
Tablica 2: Razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S.....	15
Tablica 3: Skraćena Bilanca Zavoda u razdoblju od 2013. do 2017 godine (u kunama, bez lipa)	28
Tablica 4: Skraćeni Izvještaj o prihodima i rashodima Zavoda u razdoblju od 2013. do 2017 godine(u kunama, bez lipa)	29
Tablica 5: Vertikalna analiza aktive bilance	31
Tablica 6: Vertikalna analiza pasive bilance	32
Tablica 7: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	33
Tablica 8: Horizontalna analiza aktive bilance.....	36
Tablica 9: Horizontalna analiza pasive bilance.....	38
Tablica 10: Horizontalna analiza Izvještaja o prihodima, rashodima, primicima i izdacima	40
Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti u razdoblju od 2013. do 2017. godine	45
Tablica 12: Financijska neto vrijednost i neto vrijednost.....	46
Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti Zavoda	47
Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti Zavoda.....	49
Tablica 15: Pokazatelji aktivnosti Zavoda.....	50

POPIS SLIKA

Slika 1: Prikaz nefinancijske i financijske imovine u razdoblju od 2013. do 2017. godine.....	37
Slika 2: Prikaz obveza i vlastitih izvora.....	39
Slika 3: Prikaz prihoda od nadležnog proračuna.....	42
Slika 4: Usporedni prikaz ukupnih prihoda i ukupnih rashoda od 2013. do 2017. godine.....	43